

laiškas lietuviams

rugsėjis / september 1986

TAUTINIO IR RELIGINIO ŠVIETIMO RŪPESČIAI	253	Juozas Masilionis
TIKĖJIMAS	256	Donatas Slapšys, S.J.
LABDARYBĖS DARBAI SIELAI	264	Alfonsas Grauslys
TEOLOGINIAI MĄSTYMAI	268	Vytautas Bagdanavičius
NESIŽVALGYTI ATGAL	271	Chiara Lubich
PAMOKSLAS PAMOKSLININKAMS	272	Nijolė Gražulienė
KŪRĖJO DIEVO PLANAS	274	P. Daugintis, S.J.
TAUTINIO AUKLĖJIMO METODAI IR PRIEMONĖS ŠEIMOJE	276	Rūta Udrienė
PLIUSAI IR MINUSAI BŪTI LIETUVIU SVETUR	280	Audra Kubiliūtė
DĖL KO JAUNIMAS PRADEDA RŪKYTI, GERTI, VARTOTI NARKOTIKUS	282	Kęstutis Gorodeckas
TĖVYNĖJE	284	Gediminas Vakarīs
KALBA	285	Juozas Vaišnys, S.J.
ŠYPSULIAI	286	Red.
TRUMPAI IŠ VISUR	287	J. Pr.

Šis numeris iliustruotas dail. Antano Tamošaičio ekslibrisais. Viršelio piešinys — Rasos Krokytės.

Laiškai Lietuviams — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July / August, when bimonthly, for \$10.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. POSTMASTER: Send address changes to **Laiškai Lietuviams**, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1986 / RUGSĖJIS - SEPTEMBER / VOLUME XXXVII, NO. 8

TAUTINIO IR RELIGINIO ŠVIETIMO RŪPESČIAI

JUOZAS MASILIONIS

Amerikoje didelis dėmesys ir reikšmė skiriama reklamai. Pro televizijos aparatus jos lenda į privačius butus, pro krautuvių langus moja pirkėjui užėti į vidų bent pasidairyti, per reklamų mišką skverbiasi keleivis, važiuodamas miesto gatve ar skubėdamas greitkelio. Reklamų dėka kai kurias šventes, pvz. Kalėdas, "švenčiame" daugiau kaip mėnesį. O vis dėlto viena reklama, kuria visą rugpjūčio mėnesį puošiasi krautuvių langai, kurių pilna tada visuose laikraščiuose, ir man patinka: "Back to school"—vėl į mokyklą!

Lietuvis nuo senų laikų be šūkavimų ir reklamų veržėsi į mokslą. Simonas Daukantas pėsčias nuėjo iš Žemaitijos į Vilnių, nes norėjo studijuoti jo universitete. Motiejus Valančius ir Antanas Baranauskas susibajorino, kad galėtų siekti aukštojo mokslo. O to aukštojo mokslo arti nebuvo. Tuos laikus, kada lietuviams teko studijuoti tolimuose ir svetimuose universitetuose, gražiai apdainavo poetas Pranas Vaičaitis:

Oi, eisime, broliai, į tolimą kraštą
Gudrumo ieškoti, tėvynę vaduoti,
Iš ten mes parnešime brangiąją naštą
Ir vargstantiems broliams galėsime paduoti.

Jau lengvesnėmis sąlygomis lietuvis veržėsi į mokslą nepriklausomos Lietuvos laikais: pradžios mokyklos už 3-4 kilometrų, gimnazijos už 20-30, universitetas, žinoma, tolokai, betgi savame krašte. Niekas neklausė, ar tu bajoras, ar tu valstiečio, ar tu miestiečio vaikas. Tiek tėvai, tiek vaikai tada rodė didžiulę meilę lietuviškai mokyklai. Ir išaugo tada mokyta ir patriotiška lietuvių karta, kurios nereikėjo raginti "atgal į mokyklą!"

ANTANAS TAMOŠAITIS.

Bet tai jau tolimi praeities laikai. Tėvai, kurie mus leido į mokslus, jau mirę, o mes, kurie su entuziazmu siekėme mokslo, esame į prisąją išėiną ar jau ir išėję seneliai, tėvai, mokytojai...

Mūsų lietuviškasis jaunimas, ar tai būtų vaikai, vaikiaičiai ar provaikaičiai, turėjo ir tebeturi labai geras sąlygas mokytis, įsigyti bet kokią profesiją, turi dažniausiai geras sąlygas leisti savo vaikus ir į lietuviškas mokyklas, kurių, ypač JAV, yra kiekviename didesniame lietuviškame telkinyje. Bet ar tos mokyklos pilnos, ar jas lanko visi ir visų lietuvių vaikai, nors mokslo metų pradžioje ir lietuviškoje spaudoje, kaip amerikietiškosiose reklamose, pasipila straipsniai, raginantys lankyti lietuviškas mokyklas.

Deja, mokyklos nepilnos, o jų skaičius kasmet mažėja, taip pat mažėja ir lietuvių kalbos mokėjimo lygis. Dairomės aplink ir ieškome kaltininkų. Vieni duria pirštu į mokyklas ir šaukia, kad kaltos mokyklos, nes jų programos per plačios, o vadovėliai per sunkūs, o kiti duria pirštu į tėvus, prikaišiodami, kodėl jie, abu būdami lietuviai, namie nei tarp savęs, nei su vaikais nekalba lietuviškai, nebeišmokydami savo vaikų net "virtuvinės kalbos", nekalbant jau apie "kalbos plonybes".

O vis dėlto dar ir dabar tarp daugelio mokinių, silpnai kalbančių ir dar prasčiau rašančių, atsiranda net ir labai gerai kalbančių. Ne, ne mokykla išmokė juos gerai kalbėti, o tėvai. Tokiems nei programos per plačios, nei vadovėliai per sunkūs. O jei iš kurios šeimos ateina vienas gerai kalbąs ir rašąs, tai, žiūrėk, po metų kitų toks ateina ir kitas, trečias, o jei vienas ateina silpnas, tokie atseka ir kiti. Tai rodo ir patvirtina, kad šeima yra lietuviško tautinio pagrindo centras. Neturint lietuviško pagrindo šeimose, silpnėja ir pradžios, ir aukštesniosios mokyklos, svyruos ir iškilmingos Lituanistikos katedros.

Silpnėja ir religinis pasiruošimas, nors didelė dauguma lietuvių jaunuolių lanko katalikiškas mokyklas. Kai kas iš tėvų priekaištauja, kam lituanistinėse mokyklose yra tikybos pamokos: juk jų vaikai lanko kata-

likiškas mokyklas... Jie lanko, bet nemoka lietuviškai kai kurie nei persižegnoti, nei Tėve mūsų ar Sveika Marija sukalbėti. Jei angliškai moka, tai mano, kad jau ir užtenka. Nežinom ar užmiršom, kiek Lietuvoje buvo kovota dėl lietuviškų poterių ir giesmių, jei taip greitai pasiduodam. Ne kunigas mane ir, manau, 99, jei ne visus 100% išmokė žegnotis ir poterių, o mamos. Jos, paėmusios vos pradedančio kalbėti vaikučio rankutę, dėliodavo kryžiaus ženklą ir tardavo žodžius. Jos be knygų, be maldaknygių, be katekizmų išmokė poteries kalbėti. Ir dabar visa tai išmokyti nėra kunigo pareiga, o motinos.

Dejuojam, kad nyksta lietuviškos parapijos. Kai atvažiavome į Čikagą, joje ir artimiausiuose priemiesčiuose buvo 11 (ar net 13) lietuviškų parapijų, o dabar kiek stipresnės — trys, dėl poros kovojama. Kas kaltas? Ar parapijos pakilo ir nusileido tarp meksikiečių ar juodųjų, ar mes jas palikome. Ar patys einame į lietuviškas pamaldas sekmadieniais, ar einame į angliškas pamaldas kitu patogesniu laiku, kad tik pareiga būtų atlikta, o jų lietuviškumui nebeskiriam jokios reikšmės? Ar einame vieni, o vaikams leidžiam eiti į angliškasias? Daug matau šeimų, ateinančių į T. Jėzuitų koplyčią, bet tik vieną kitą šeimą "in corpore"...

Visi matome ir jaučiame, kad tiek tautinis, tiek religinis lietuvių susipratimas silpnėja. Kas kaltas? Mokytojai, kunigai, šeima? Vieniems kitus kaltinti, kitiems bėdą mesti, kito akyje matyti krislą, o savojoje nematyti nei rąsto — labai senas paprotys, bet jis klausimo nei išsprendžia, nei jo nepanaikina. Visi prisidėkime prie šių pagrindinių mūsų išlikimo išėivijoje ramsčių palaikymo ir stiprinimo.

■ Vilniaus apaštalinis administratorius vysk. Julijonas Steponavičius švenčia tris sukaktis: 25 metus nuo ištrėmimo į Žagare, 50 metų kunigystės ir 75 m. amžiaus. Esant jam okupantų ištrėmtam, Vilniaus arkivyskupiją valdo kun. Alg. Kaz. Gutauskas. Vysk. Steponavičiui komunistų pareigūnas P. Anilionis uždraudė važinėti į atlaidus, į jubiliejus, į laidotuves, raginti katekizuoti vaikus.

TIKĖJIMAS

DONATAS SLAPŠYS, S.J.

Apie daugelį dalykų mes savo gyvenime galvojame, bet patį didžiausią ir svarbiausią neretai pamirštame. Tasai dažnai pamirštas ir nutylimas dalykas yra mūsų tikėjimas.

Tikėjimas yra vienas iš svarbiausių mūsų gyvenimo veiksmų. Visas žmogaus gyvenimas yra pagrįstas tikėjimu. Nuo kūdikio lopšelio iki paskutinio atodūσιο mes tikime ir reikalaujame iš kitų tikėjimo. Jei nebūtų tikėjimo, pranyktų visas mokslas, visokia kūryba, būtų uždarytas kelias kiekvienai pažangai. Juk jeigu kiekvienas norėtų viską ištirti savo protu ir savo jėgomis, tektų išsižadėti visų mokslo laimėjimų.

"Tikėjimas, — kaip jau antrame šimtetyje pastebėjo šv. Teofilus Antiochietis, — yra visų dalykų pradžia. Ar gali ūkininkas pjauti, pirma nepatikėjęs žemei sėklos? Ar gali kas keliauti per jūrą, nepasitikėdamas laivu ir neatsiduodamas vairininkui? Ar gali pagyti ligonis, kuris nepasitiki gydytoju? Kas gali tapti menininku ar pasiekti mokslo, jeigu jis prieš tai nepasives mokytojiui ir juo nepasitikės? Bet jei žemdirbys turi pasitikėti žeme, keleivis — laivu, ligonis — gydytoju, argi tu netikėsi Dievu, iš kurio patyrei tiek daug ir tokių didelių garantijų?" (Ad Autolycum, 1,7).

TIKĖJIMO DAVĖJAS

Jei kiekviename žingsnyje tikime, ką žmonės sako ir ką knygos bei laikraščiai rašo, tuo labiau turime tikėti tai, ką Dievas mums sako. Žmonės dažnai klysta. Savo laiku buvęs paskutinis mokslo žodis šiandien mums skamba kaip pasaka. O kiek daug yra dalykų, kuriuos mes tariamės ištyrę ir pažinę, kurie po kiek laiko pasirodys visai kitoje šviesoje. Bet Dievas negali klysti nei mūsų klaidinti. Jis yra pati tiesa, jo akyse nėra jokių neaiškumų (1 Jn 1, 5), jokio šešėlio. Jam viskas prieinama, viskas žinoma. Jis pats visa tai sutvėrė ir palaiko.

Dėl to net ir mums nesuprantamuose dalykuose galime visiškai pasitikėti Dievu. Juk jis yra visagalis. Dievas gali padaryti ir tai, kas mums atrodo neįmanoma, kas viršija žmogaus proto jėgas. Visi žvaigždynai, visa, kas mus stebina jūrų gelmėse, visos atomo jėgos yra jo rankų darbas (Ps 101, 26). Dievo žodžiu visa buvo sutverta (Žyd 11,3). Žiūrėdami į Dievo visagalybės matomus kūrinius, turime tikėti ir tai, ko nematome. O tie nematomi dalykai yra ne kas kita, kaip naujas Dievo galybės ir malonės planas, tik daug didesnis už visus kitus jo kūrinius. Apie šį amžinos laimės mums skirtą planą šv. Paulius sako: "Ko akis negėjo, ko ausis negirdėjo, kas žmogui į galvą neatėjo, tai paruošė Dievas tiems, kurie jį myli" (iKor 2,9). Dėl to Kristus savo skelbiamą mokslą ir pavadino Evangelija, t.y. Gerąja Naujiena. O šv. Paulius sako, kad Evangelija yra Dievo galybė išgelbėti kiekvienam tikinčiajam (plg. Rom 1,16). Priimdami Dievo žodžius, mes tarsi pasirašome po tuo Dievo malonės planu.

TIKĖJIMO SĄLYGOS

Žiūrint į Dievą, mąstant apie jo tiesumą ir galybę, nesunku būtų tikėti. Bet, norint tikėti, reikia žinoti, kad Dievas tikrai yra ir kad tikėjimo tiesas jis apreiškė.

Tiesa, žemėje Dievo mes nematome, bet matome Dievo darbus, kuriuose atsispindi pats Kūrėjas. Pavasarį jis paskleidžia žemėje gražų želmenį. Įvairiaspalvės gėlės kalba apie jo dievišką grožį. Virš mūsų galvų jis ištiesė milžiniškas ugnies jūras. Tie dangaus švyturiai dieną naktį tyliai, bet nenu-tildomai byloja apie Dievo didybę. Audros ir viesulai rodo jo galybę. Bet visa tai tik išorinė pusė, fasadas. Šiandien mes žinome daugiau apie gamtos didybę. Žiūrėdami per padidinamuosius stiklus, matome, kad kiekviena mažiausia dulkelė slepia savyje begalinę jėgą, prieš kurią dreba visas pasaulis. Dievas taip gausiai paskleidė žemėje

savo grožį ir galią, kad žmonės iš tų jo darbų pažintų patį Tvėrėją (Rom 1,20). Dėl to nenuostabu, kad didžiausi žmonijos genijai, mokslo ir meno atstovai tikėjo ir nuolankiai garbino Dievą. Vienas iš jų net pasakė, kad iš peteliškės sparno jis galės įrodyti Dievo buvimą.

Taip, mes matome Dievą jau čia, žemėje. Tiesa, mes jį matome ne kūno, bet proto akimis. O Dievas iš mūsų reikalauja, kad tikėtume tai, ką jis sako, kad mes sutiktume su jo gerumo ir meilės planu. Dėl to mūsų atsakymas į Dievo reikalavimą tegali būti: "Tikiu, Viešpatie, padėk mano netikėjimui!" (Mk9,23).

Bet iš kur mes galime žinoti, ką Dievas mums sako? Atsakymas visiems žinomas: *per Kristų atėjo apreiškimas* (Žyd 1,152,3). Jame pasirodė Dievo malonė, mokydama mus išganymo kelio (Tit 2,11). Stebėkime Dievo veikimo būdą: Dievas, norėdamas parodyti savo galybę, tarsi svieste sviedė milijardus žvaigždžių. Jis į jas įdėjo milžinišką jėgą. Dievui nieko nėra per brangu, nieko per daug. O norėdamas parodyti savo malonę ir meilę, jis nepasitenkina pasiuntęs angelus ar pranašus, bet siunčia savo vieningą Sūnų į šį pasaulį skelbti Gerosios Naujienos. "Kas jį tiki, tas nebus pasmerktas, o kas netiki, jau yra nuteistas už tai, kad netiki viengimio Dievo Sūnaus" (Jn 3, 18). Kristus, skelbdamas Gerąją Naujieną ir reikalaujamas tikėjimo, nereikalauja ko nors tuščio dalyko. Jis savo darbais ir rodo, kad jį Tėvas yra siuntęs. "Jei aš nedarau savo Tėvo darbų, — netikėkite manimi! O jeigu darau ir manimi netikite, — tikėkite darbais" (Jn 10,37-38). "Patys darbai, kuriuos aš darau, — liudija apie mane, kad mane yra siuntęs Tėvas" (Jn 5,36). O su darbais Kristus nesiskaito. Jis nepasitenkina vienu koku stebuklu, pvz., prikeldamas vieną žmogų iš numirusių, nors ir tai jau būtų pakankama jo žodžių teisingumo garantija. Visa gamta turi liudyti jo žodžių tikrumą. Jūra ir vėjai klauso jo balso (Mt4,38), duona daugėja jo rankose (Mk 6,32-44), žuvys skubinasi vykdyti jo valią (Mt 17,37; Lk 5,4; Jn 21), mirtis prieš jį

traukiasi (Jn n; Mk 5,35; Lk 7,11). O jam mirštant, saulė, uolos ir mirusieji paliudijo jo žodžių tikrumą.

BAŽNYČIA TĘSIA KRISTAUS DARBA

Kristus, baigęs savo žemiškojo gyvenimo dienas, įžengė į dangų, jis grįžo pas Tėvą (Jn 16,16). Tad kyla klausimas, kur mes, dvidešimtojo amžiaus žmonės, galime rasti tai, ką Dievas per Kristų apreiškė, kas dabar mūsų laikais skelbia tikrą Kristaus mokslą. Atsakymas trumpas: *jo įsteigtoji Bažnyčia yra neklaidinga tikėjimo mokytoja*. Pats Kristus ją tam tikslui įsteigė. Atsišveikindamas su apaštalais, Jėzus pasakė: "Tad eikite ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones, krikštydami juos vardan Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios, mokydami laikytis visko, ką tik esu jums įsakęs" (Mt 28,19-20). "Kas jūsų klauso, manęs klauso. Kas jus niekina, mane niekina. O kas niekina mane, niekina tą, kuris yra mane siuntęs" (Lk 10,16).

Bažnyčia, kaip ir jos Įsteigėjas, ne vien žodžiais, bet ir darbais liudija savo mokslo tikrumą. Kas suskaičys visus jos darbus, kas pėris visas mokyklas, prieglaudas, ligonines? Tie Bažnyčios darbai įtikina ir patraukia misijų kraštuose tūkstančius stabmeldžių. Apie Bažnyčią, panašiai kaip apie Kristų, galima sakyti, kad ji eina per pasaulį, darydama gera (Mt4,23). Bet dar didesnis tiesos laidas yra kraujo ir gyvybės atidavimas. Atrodo, kad Dievas kaip tik tokį liudijimą pasirinko. Pažvelgę į Bažnyčios istoriją, matome, kad Dievas nesitenkina tuo, kad tik vienas kitas jo išpažinėjas savo gyvenimu ir gyvybe liudytų Dievo žodį. Visa Bažnyčios istorija pilna krikščionių persekiojimų. Dievas leidžia tuos persekiojimus, kad mes, matydami kankinių liudijimą, sustiprintume savo tikėjimą, kad negalėtume pateisinti savo netikėjimo. Dėl to jau nuo pat krikščionybės pradžios galioja dėsni: kankinių kraujas — krikščionių sėkla. Iš paskutinių laikų žinome, kad vien tik Indokinijoje 19 šimtmeityje daugiau kaip 90.000 krikščionių praliejo kraują už Kristaus mokslą. O ir šiandien yra ne mažiau

kankinių rusų valdomuose ir komunistų užimtuose kraštuose.

Visa tai apsvarstę, su šv. Teofilijų galime pasakyti, kad Dievas savo žodžių tikrumą patvirtino daugybe ženklų. Taip Dievo žodis mus pasiekia per Kristų ir Bažnyčią ir laukia mūsų atsakymo.

MŪSŲ ATSAKYMAS

Savaime aišku, kad mūsų atsakymas tegali būti toks: "Tikiu, Viešpatie, padidink mano tikėjimą!" Mes dažnai turėtume kartoti tuos žodžius. Tai gražus tikėjimo išpažinimas ir kartu nuolankus prašymas, kad Dievas sustiprintų mūsų tikėjimą. O tikėjimo mums tikrai reikia. Jis mūsų brangiausias turtas. "Tai ir bus Dievo darbas: tikėti tą, kurį jis siuntė" (Jn 6,29). Tikėjimas yra raktas į išganymą. Kiek daug žmonių ieško laimės ten, kur jos negalima rasti!" Tikėk ir gyvenk pagal tikėjimą, ir būsi amžinai laimingas!

O KODĖL TU DAR NETIKI?

Gali atrodyti keista, kad daugumas tikėjimo sunkumų ir abejonių kyla ne tiek iš proto, kiek iš valios. Bet dėl to nereikia per daug stebėtis. Žmogaus protas aiškiai kalba apie tikėjimo svarbą ir prasmę, bet kai tikėjimas pareikalauja kitokio, naujo gyvenimo, tada žmogus priskaičiuoja visokių sunkumų. Tai ne vieno netikinčiojo kelias. Paklausk, kodėl jis netiki. Jis tau pasakys vieną ar kitą priežastį, o kai jo tas problemas išspręsi, jis atras naujų.

1. Dažna netikėjimo priežastis yra paplitusi pažiūra, jog tikėjimas yra *madų dalykas*. Tie žmonės sako, kad kiekvienas gali siekti išganymo pagal savo pažiūras. Nesvarbu, kokiai religijai priklausysi. Kiekviena religija jiems yra gera, jeigu ji tik padeda gyvenimo kovose. Juk man vis tiek, ar važiuoju automobiliu, ar plaukiu laivu, svarbu, kad pasiektčiau kelionės tikslą.

Tiesa, dažnai mums sunku pastebėti skirtumą, bet jei kas nori nuvykti į užjūrį, tai jam joks automobilis nepadės, nors jis ir patogiausiai būtų įrengtas. Žmogus noromis ar nenoromis turi sėsti į laivą ar imti lėktuvą. Panašiai yra ir mūsų gyvenime.

Jei kas nori pasiekti amžiną gyvenimą, tam nepadės bet kokia pasaulėžiūra, bet kokios idėjos. Čia kitos išeities nėra, o tik Bažnyčia — šv. Petro laivas.

Kristaus žodžiai išsklaido visas mūsų abejones: "Kas įtikės ir pasikrikštys, bus išgelbėtas, o kas netikės, bus pasmerktas" (Mk 16,16). Šie žodžiai yra aiškiai pamatuoti: jei Dievas, amžinoji Tiesa, ką sako, žmogus turi priimti jo žodžius, vis tiek, ar jie jam patinka, ar ne. Kitos išeities nėra. Dėl to žmogus tik save apgaudinėja, jeigu jis kitu keliu nori pasiekti išganymą. Kitos laimės ir kito išganymo nėra, kaip tik tas, kurį Dievas mums suteikia. O jis jį duoda tik tikintiesiems, nes "be tikėjimo negalima patikti Dievui" (Žyd 11,6).

2. Viena didžiausių netikėjimo priežasčių yra mums *nesuprantamas Dievo Apvaizdos vedimas*. Neretai vargo ir nevilties slejiamas žmogus pakelia akis į dangų ir klausia, kur yra Dievo teisingumas, kodėl tiek daug yra žemėje neteisybių, kodėl tiek daug nekaltų žmonių turi kentėti? Kaip gali visa tai Dievas prileisti, apie kurį mes sakome, kad jis yra be galo geras ir teisingas? Ar jis negali mūsų vesti kitu keliu, kuriame mažiau ašarų ir neteisybių, mažiau vargo ir nelaimių?

Į šiuos priekaištus gražiai atsako pranašas Izajas (Iz 40,12-16). Jis matė savo tautą panašioje nelaimėje, kaip ir mes. Ir jam teko ne kartą girdėti panašių priekaištų ir nusivylimų. "Pažiūrėk, — sako, — į jūrų vandenį ar į dangaus aukštybes. Kokie neišmatuojami plotai! Bet prieš Dievo didybę visa tai išblyksta. Jūros vandenį jis gali savo sauja išseikėti, o dangaus skliautus savo plaštaka išmatuoti".

Kas iš mūsų nesijaučia mažas kalnų papėdėje? O prieš Dievą išnyksta visa jų didybė. Savo pirštais jis pasveria visą žemės rutulį ir tarsi svarstyklėmis išmatuoja kalnų svorį.

Jei žmogus jaučiasi toks menkas prieš kalnų masyvus, jeigu jį nustelbia jūrų tolimos, kaip jis tada gali abejoti Dievo Apvaizda? Ar gamtos grožis ir didybė ne Dievo darbas? Kas buvo jo patarėjas, kai jis

Antanas Tamošaitis.

visa tai tvėrė? — klausia pranašas Izajas. Kas buvo jo mokytojas? Kas jį išmokė išminties? Kas esi tu, žmogau, kad drįsti Dievui patarimus davinėti, kaip tvarkyti pasaulį?

O kokią neteisybę žmonės daro, abejodami Dievo teisingumu. Ir čia Izajas pasakytų: "Žmogau, iš kur tu turi teisingumo jausmą? Ar ne Dievas tau jį įdiegė? Kaip tu dabar drįsti manyti, kad Dievas yra neteisingas? Visa mūsų teisybė prieš Dievą yra tartum šešėlis prieš saulės šviesą".

Pažvelkime ir į kitą medalio pusę. Kai mes nusidedame, tada prašome, kad Dievas nežiūrėtų savo teisingumo, bet kad su mumis elgtųsi pagal savo gailestingumą. Jei Dievas žiūrėtų tik teisingumo, kur liktų jo gailestingumas, jo kantrumas, su kuriuo jis laukia nusidėjėlio, kaip tėvas paklydusio sūnaus?

Tačiau kartą ateis diena, kada pasirodys Dievo teisingumas. Tada matysime, kad iš tikrųjų "Viešpats daro teisybės darbus ir kad jis grąžins teises visiems prispaustie-

siems" (Ps 102,6). Dievas gali ilgai laukti — nuo jo vis tiek niekas nepabėgs. Net ir didžiausi pasaulio galiūnai turės duoti apyskaitą už savo darbus. O dėl nekaltai kenčiančių likimo galime pasiguosti: jeigu jie tik Dievo neapleidžia, niekas jiems negalės pakenkti — nei kančia, nei mirtis negali jų sunaikinti. Jie ne veltui lieja ašaras ir kraują. Visa tai padaugins jų amžiną džiaugsmą.

3. Ne vienas apsileidžia religiniuose dalykuose, pradeda abejoti tikėjimo tiesomis dėl to, kad *vienas kitas tikėjimo skelbėjas negyvena taip, kaip pats moko*. Jie taip galvoja: "Jeigu jau tie, kurie studijuoja tikėjimo mokslus, kurie gerai susipažinę su tikėjimo tiesomis, negyvena pagal savo skelbiamas tiesas, tai kažin ar man, paprastam žmogui, taip jau reikalinga griežtai pagal jas gyventi? Tačiau čia dažnai pamirštama, kad žinoti ir pagal tą žinojimą gyventi yra du visai skirtingi dalykai. Tad kunigas, nors ir ilgus metus studijavo tikėjimo tiesas, tikėjimo išpažinimo ir gyvenimo atžvilgiu yra panašioje būklėje, kaip ir paprasčiausias neišsimokslinęs žmogus. Ir iš kunigo Dievas reikalauja tikėjimo aukos. Ir jis bus teisiamas pagal tikėjimo reikalavimus, tik daug griežčiau (Lk 12,47-48). Tiesa, negalima neigti, kad švarus stiklas daugiau praleidžia šviesos negu suteptas, bet kas tos šviesos bijosi, nenori jos matyti, tas dažnai tvirtina, kad stiklas nepraleidžia jokio spindulio. Venkime čia perdėjimų ir apkalbų. Tuo kenkiame jei ne sau, tai kitiems.

4. Dažnai netikėjimo priežastis yra *menkas tikėjimo tiesų pažinimas*. Dėl to patys žmonės kalti. Jei vaikas, vos išmokęs abėcėlę, sunkiai tepaskaito, niekas dėl to jo nekaltina. Vėliau išmoks geriau skaityti. Kas kita būtų, jeigu jis daugiau nenorėtų mokytis, sakydamas, kad jam jau pakanka, jau užtenkamai prisiklausęs visokių pamokymų. Tai yra daugelio krikščionių vaizdas. Kiek daug žmonių išėjusių gyvenimo mokyklą, kartais net baigusių aukštąjį mokslą, religijoje pasitenkina vaikystėje įgytomis žiniomis. Argi gali tų žinių pakakti vi-

sam gyvenimui? Jei vėliau iškyla sunkenybių prieš tikėjimą, jei kas nesugeba suderinti tikėjimo tiesų su gyvenimu, dėl to turi pats muštis į krūtinę, o ne tvirtinti lengvapėdiškai, kad tikėjimas nesuderinamas su mokslo ir proto reikalavimais. Jei tai būtų tiesa, tai keista, kaip didieji mokslininkai galėjo suderinti tikėjimo tiesas su mokslu.

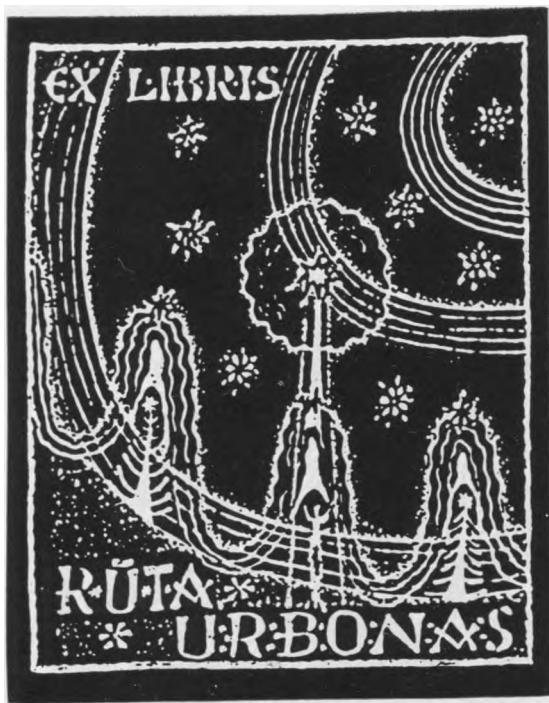
5. Beveik visuomet netikėjimo pradžia yra *nenuoseklumas*. Mūsų religija ir apskritai kiekviena tiesa negali pakęsti nenuoseklumo. Kas pažįsta tiesą, turi ją priimti ir pagal ją gyventi. Kas, tiesą pažinęs, nedaro praktiškų išvadų savo gyvenimui, tas atpuola nuo tiesos kelio. Dėl to Kristus, amžinoji Tiesa, galėjo sakyti: "Kas ne su manimi, tas prieš mane" (Lk 11,23). Dėl to ir Katalikų Bažnyčia yra tokia nenuolaidi. Ji lengviau sutinka, kad ištisos tautos nuo jos atsikiltų, negu kad kurią tiesą nutylėtų ar jos išsižadėtų.

6. Atskilimas nuo tiesos dažnai neapsiriboja vien tik valia, jis gali pasiekti ir protą, kuris *ima neigti kurią nors tiesą*. Vieną pavyzdį mums parodo šv. Paulius savo laiške Romėnams (1,18). Jis kalba apie pagonių filosofus, kurie, pažinę nemirtingąjį Dievą, jo negarbino ir negyveno pagal tą pažinimą, kol pagaliau priėjo prie to, kad ėmė garbinti keturkojus gyvulius ir mirtinąjį žmogų. Tai tebūna mums visiems rimtas įspėjimas. Paklauskime save, ką mes turėtume pataisyti savo gyvenime ir savo religinėje praktikoje. Daugelis turės prisipažinti, kad per retai eina šv. sakramentų, kad apleidžia savo luomo pareigas, nusiakla moterystės šventumui ir pan.

7. Dar viena dažnai pasitaikanti priežastis yra *lengvapėdiškumas*. Ne vienas atšala arba net visiškai praranda savo tikėjimą, skaitydamas prieš tikėjimą nukreiptas knygas. Čia turime būti labai atsargūs. Šiais laikais yra daug netikrų pranašų, kurie ateina avių kailyje. Bažnyčia, norėdama apsaugoti savo vaikus nuo tų plėšrių vilkų, kurie gali ir kūną, ir sielą nugramzdinti į pragarą (Mt7,15), griežtai draudžia skaityti antireligines knygas.

Antanas Tamošaitis.

Antanas Tamošaitis.

KAS IŠPAŽINS MANE ŽMONIŲ AKIVAIZDOJE...

Kartais dėl tikėjimo išpažinimo mes atsiduriame keblioje padėtyje. Mes žinome aiškius Kristaus žodžius: "Aš jums sakau: kas išpažins mane žmonių akivaizdoje, tą ir Žmogaus Sūnus išpažins Dievo angelų akivaizdoje. O kas manęs išsigins žmonių akivaizdoje, to bus išsiginta Dievo angelų akivaizdoje" (Lk 12,8-9). Tačiau gan dažnai pasitaiko, kad toks mūsų tikėjimo rodymas kitus veda prie piktžodžiavimo ir Dievo niekinimo. Ar ir tada reikia tikėjimą viešai išpažinti?

Atsakymas trumpas: niekad negalima išsižadėti Dievo ar išsiginti tikėjimo, nors žmogus dėl to nustotų tarnybos ar net gyvybę turėtų paaukoti. Tą tiesą suprato visų šalių ir visų laikų krikščionys. Milijonai kankinių rodo mums kelią. Vyrų ir moterų, žilagalvių senelių ir net maži vaikai norėjo verčiau mirti, negu išsižadėti tikėjimo. Jeigu ir mums tektų pasirinkti, turėtume sekti jų pavyzdžiu.

Bet tai dar nereikia, kad mes visur turime savo tikėjimą demonstruoti. Juk yra

vieta, kur toks tikėjimo rodymas prilygtų jo paniekinimui. Be to, visur reikia laikytis tam tikro nuoseklumo. Pasitaiko kartais žmonių, kurie keistomis savo pamaldumo formomis atstumia net geros valios žmones. Jiems nepatartina savo tikėjimą kiekvienoje vietoje viešai rodyti.

Tačiau daugumas žmonių yra linkę į kitą kraštutinumą. Kažkodėl mes drovimės išpažinti savo tikėjimą. Tai ypač pasitaiko vyrų tarpe. Neretai koks žaliūkas vyras nebijo mirčiai tiesiog į akis pažiūrėti, bet kai pamato pašiepiančią šypseną, tada dingsta visa jo drąsa. Argi reikia drovėtis dėl to, jei kas dvasios akimis mato kitą, antgamtinę tikrovę ir tą savo tikėjimą viešai išpažįsta? Visai priešingai — pasigailėjimo verti tie, kurie eina per gyvenimą, lyg kad šis regimas pasaulis būtų viskas.

Argi gali būti gėda tarnauti Kristui, dangaus ir žemės Valdovui! Kas nesididžiuotų, būdamas aukščiausiojo Valdovo tarnyboje? Kam ateitų dėl to mintis slapstyti ar net išsiginti? "Atsimink, krikščioni, savo didybę!" — sako šv. Leonas. Kiek kenčia dėl mūsų bailumo viešas religinis ir dorinis gyvenimas! Kodėl leidžiame pašiepti savo tikėjimą? Jei kas kituose dalykuose išdrįsta pašiepti mūsų pažiūras, mes tuojau randame būdą tokį pamokyti, kad jis kitą kartą būtų atsargesnis, bet jei kas pradeda žeisti mūsų dorovinį jausmą arba kalbėti prieš religinius įsitikinimus, tada neatsiranda, kas jį sudraustų.

Kartais pasitaiko, kad kokiame būry daug kas norėtų pasielgti pagal savo tikėjimo reikalavimus, bet kiekvienas bijo pradėti. Dėl mūsų bailumo Kristus pamažu ima trauktis iš viešo gyvenimo. Kristus laukia iš mūsų daugiau drąsos ir riteriškumo!

GYVAS TIKĖJIMAS - GYVENIMO PAGRINDAS

Reikia daug drąsos ir stiprybės, kad žmogus galėtų nematomus dalykus labiau vertinti už apčiuopiamą tikrovę. Niekados netrūksta antgamtinio pasaulio tikrove įsitikinusių žmonių, kurie tam tikėjimui aukoja visas savo jėgas, jam pašvenčia visą savo gyvenimą. Tūkstančiai kunigų, vie-

nuolių ir seselių, tikėjimo dvasios vedami, paliko viską ir skelbia išganymo mokslą pagonių kraštuose.

Paskutinysis karas pareikalavo daug šių savanorių gyvybių. Vien Tolimuose Rytuose nuo japonų rankų žuvo kankinio mirtimi apie tūkstantis misionierių. Kiti per tą laiką, nesulaukdami paramos, išeikvojo jėgas. Kas turės drąsos papildyti jų eiles? Kas turės stiprybės pakeisti išvargusias seselių rankas ar paspartinti pavargusių misionierių žingsnius?

Jei gyvenimas iš tikėjimo dvasios tesireikštų misijomis, tai daugumai žmonių jis būtų neįmanomas dalykas, nes važiuoti į pagonių kraštus praktiškai tegali vienuoliai ir vienuolės. Tačiau tikras heroizmas yra tada, kai mes savo pilką gyvenimą persunkiamo tikėjimo dvasia. Tai padarė tūkstančiai šventųjų: karaliai, elgetos, mokslininkai, darbininkai, motinos, jaunuoliai ir vaikai. Jie mums rodo, kad kiekviename luome galima gyventi pagal tikėjimo dvasią. Daugybė dangaus gyventojų pasiekė didžiąją laimę, gyvendami tremtinio, benamio gyvenimą.

Kaip reikia gyvenimą persunkti tikėjimo dvasia? Į tai atsakyti yra ir sunku, ir lengva. Sunku atsakyti, nes čia kiekvienas turi pats stebėti savo gyvenimą. Kiekvieną vakarą, prieš guldamas, turi trumpai mesti žvilgsnį į praėjusią dieną, apgailėti, jei jis kur nors nuo tikėjimo dvasios nukrypo ar visai atpuolė. O kiekvieną rytą pažvelgti į ateinančią dieną, numatyti progas ir sunkenybes, o kovai artinantis, apsišarvuoti tikėjimo ir maldos galybe. Bet į tą klausimą yra ir lengva atsakyti, nes apie tai aiškiai parašyta Šv. Rašte. Štai keletas vietų: "Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tepasiima savo kryžių ir teseka mani-mi" (Mt 16,24). "Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jei kviečių grūdas nekris į žemę ir neapmirs, jis pasiliks vienas, o jei apmirs, jis duos gausių vaisių. Kas myli savo gyvybę, — ją pradžudys, o kas nekenčia savo gyvybės šiame pasaulyje, išsaugos ją amžinajam gyvenimui" (Jn 12,24-25).

Visais tais žodžiais norima pasakyti, kad per kančią einame į garbę, kad mirtis yra tikriausias ir tiesiausias kelias į gyvenimą. Kai mes tą tiesą tikrai įsisąmoninsime, tada į panieką atsakysime dėkingumu, už neištikimybę atsilyginsime nuoširdžia meile, į erzinius neatsakysime šiurkštumu. Tada mes savo pykčio ir nesusivaldymo neteisinsime ir jo nevadinsime nervingumu. Daug būtų galima apie tai rašyti, bet verčiau tegul kiekvienas pats savo gyvenimą palygina su Kristaus reikalavimais ir tepasidaro atitinkamas išvadas. Pvz., jei kas įpras sunkenybėse mesti žvilgsnį į Kristų ir save klausti, kaip Kristus jo vietoje pasielgtų, tas pažadu su Dievo malonės pagalba persiims tikėjimo dvasia. Reikia tik drąsos pradėti, ir pradėti ne rytoj ar kitą sekmadienį po geros išpažinties, bet dabar, tuojau! Kristus laimins tavo kovas ir džiaugsis tavo laimėjimais.

Už tikėjimą mums garantuojamas užmokestis danguje. Ir koks gali būti kitas užmokestis už tikėjimą, jei ne regėjimas. Kai praeis tai, kas netobula (1 Kor 13,10), kai Dievas nušluostys kiekvieną ašarą (Apr 21,4), tada nereikės tikėti: pats Dievas bus palaimintųjų džiaugsmas, jis bus didis mūsų užmokestis (Pr 15,1).

Dabar, kol dar laikas, gyvenkime ir dirbkime pagal tikėjimą, kad paskui Viešpats galėtų mums pasakyti: "Tebūnie tau, kaip įtikėjai" (Mt 8,13), "įeik į savo Viešpaties džiaugsmą" (Mt 25,21).

■ Nikaragva neįleidžia misininkų į savo šalį.

■ JAV-se 1985 m. katalikų skaičius paaugo 370.000 ir dabar yra 52.654.908. Didžiausia arkivyskupija yra Los Angeles su 2.650.000 katalikų. Antroji vietoj — Čikagos arkiv. su 2.362.162 tikinčiaisiais. Kunigu JAV-se yra 57.183, taigi 134 mažiau negu pernai. Seselių yra 113.658.

■ Popiežius Jonas Paulius II gegužės 30 d. paskelbė naują, jau penktą, savo encikliką apie Šv. Dvasią. Joje pasmerkia "juoduosius mirties ženklus": abortus, eutanaziją (susenusių ir nusilpusių žudymą), terorizmą, badą, skurdą, atominį naikinimą. Enciklikoje stipriai pasisakoma ir prieš komunizmo iškrypimus.

LABDARYBĖS DARBAI SIELAI

ALFONSAS GRAUSLYS

NULIŪDUSĮ PAGUOSTI

Kas yra liūdesys? Tai dvasinė kančia, tai dvasios atsiliepimas (reakcija) į kurį nors mus liečiantį nemalonumą, į mus kankinančią padėtį. Tas liūdesys gali tvirti ilgai — net visą mūsų gyvenimą, jeigu mus kankinančios padėties negalime pašalinti, jeigu neįstengiame su ja susitaikinti ir įjungti į savo gyvenimą. Liūdesys — tai dvasingiausia kančia, ypač jei tos kančios turinys, pavyzdžiui ilgesys, yra dvasingas. Vaizdžiai tariant, liūdesys — tai dvasios debesuotumas, tai prieblanda, tai dvasios graudulys. Kaip tiršti debesys dažnai virsta lietumi, taip ir didelė liūdesio įtampa ne kartą virsta ašaromis, tais liūdesio kūdikiais. ..

Liūdesio priežastys. Kiek daug liūdesio priežasčių, kokia daugybė jam kilti progų! Nežinia, kodėl nutrūkusios pažintys. .. meilė, virtusi abejingumu ar net neapykanta... mus apvylę pažadai. .. netikėti ir nelaukti užgaunantys netaktai... visų artimųbių siūlų trūkumas... buvusių mūsų gyvenimo šešėlių nepataisomumas... jautrumas, susidūręs su nejautrumu ir t.t. Nors dažniausiai liūdesio priežastys būna asmeniškos, egoistinės, tačiau yra nemažai ir tokių negerovių, kurios mūsų asmeniškai neliečia, tačiau sukelia gilų liūdesį ir susirūpinimą. Yra tokių asmenų, kurie dėl visus liečiančių negerovių daug labiau liūdi ir kenčia, negu dėl asmeninių.

Tos pavojingos pasauliui blogybės — tai per prievartą brukamas ateizmas, kuris gyvenime virsta nedorove (turiu galvoje ypač Sovietų valdomus kraštus); tai milijonai prievarta išvietintų žmonių, koncentracijos lageriai ir sveikų žmonių siuntimas į beprotnamius dėl jų skirtingų įsitikinimų; tai šiame krašte nedoras konstitucijos teikiamos laisvės naudojimas jaunimą demoralizuojančiais filmais, ugdant seksualumą, vandalizmą, gyvybės nebranginimą; tai negimusios žmogaus gyvybės žudymas; tai žmo-

nių grupės susirūpinimas nusikaltėliais nacių režimo metu ir visiškas nesirūpinimas didesniais nusikaltėliais sovietų režime... varžymas religinės įtakos viešose mokyklose, tos įtakos, be kurios joks auklėjimas neįmanomas ir t.t. Šitie ir kiti panašūs veiksniai bei pasireiškimai sukuria nepalankią atmosferą tikėjimui ir dorovei ir sudaro tokią pasaulį, apie kurį Jėzus Kristus kalbėjo, kaip apie Dievui priešišką. Tad nenuostabu, kad dėl šitokio pasaulio dvasios yra kilnių žmonių, kurie, vokiečių religinių mąstytojų žodžiais, liūdi ir kenčia tą Weltschmerz — pasaulio sielvartą, kuris neleidžia jų širdžiai nurimti.

Tokį liūdesį kentėjo daugelis kilnių sielių. Čia galima paminėti šv. Joną Vianney, Arso (Prancūzijoje) kleboną, kuris, klausdamas didelių nusidėjėlių išpažinčių, verkdamas. Vienas jų paklausė šventąjį, dėl ko jis verkiąs. Tasai atsakė: "Verkiu, nes tu neverki". Tai reiškia, kad šventasis liūdi dėl to, kad nusidėjėlis nepakankamai liūdi dėl savo nusikaltimų. Dėl visuomenės kančios badavimo labai liūdnai buvo nusiteikusi krikščionybei artima prancūzų žydaitė sociologė Simone Weil (apie ją yra nemaža keliomis kalbomis parašytų knygų ir išspausdinta jos dienoraščiai). Kai kur nors pasaulyje įvykdavo didelė nelaimė, ji negalėdavo suprasti, kaip gali kitur žmonės būti linksmi ir dėl tų nelaimių neliūdėti. Užjausdama kitus, ji galėjo daug ko atsisakyti kenčiančiųjų naudai. Ji mirė 1943 m. (34 metų amžiaus) Anglijoje ko tik ne badu, atsisakydama naudotis savo draugių neteisėtai gautomis maisto kortelėmis, galvodama, kad dėl to neteisėtumo kas nors kitas turės kentėti.

Liūdesio vertinimas. Reikia žinoti, kad liūdesys liūdesiui nelygus, todėl jų vertinimas yra skirtingas. Šv. Paulius savo laiške (2 Kor 7) kalba apie dviejų rūšių liūdesį: vienas vedas į atgailą ir atitinkąs Dievo valią, kuriuo reikia džiaugtis; antras — šio

pasaulio liūdesys, kurs veda į mirtį. Giliau žvelgiant, pirmasis liūdesys — tai gailėjimasis už nuodėmės, kurs veda į atgailą, atsivertimą ir pasitaisymą, nes tuo liūdesiu pasmerkiame nuodėmę savyje; o antrasis liūdesys nėra liūdėjimas dėl antgamtinių motyvų, bet dėl kurių nors gamtinių, egoistinių motyvų, nuodėmės neatsižadant ir nepasmerkiant. Taip, pavyzdžiui, vagis gailisi neatsargumo, dėl kurio jis įkliuvo, bet vogimo ateityje jis neatsisako, ryždamasis atsigauti tai daryti. Toks liūdesys nėra nei doras, nei krikščioniškas.

Įvairūs yra ir liūdesio laipsniai. Nusiminimas — tai aukštesnis liūdesio laipsnis; tai rankų nuleidimas, nieko nedarant liūdesį sukėlusiai priežasčiai pašalinti. Aukščiausias liūdesio laipsnis tai yra beviltiškumas, desperacija, kuri užkerta kelią pasitaisymui. Šitoks liūdesys atvedė Kristaus išdavėją Judą Iskarijotą nusizudyti. Šv. Paulius laiškė Romėnams (9,2-3) kenčia ir liūdi dėl Kristų atmetusių ir jame Mesijo neatpažįstančių žydų: "Labai liūdžiu ir nuolat širdį man skauda". O heroiška! savo sielą mylėdamas, dar pridėdą: "Man mieliau būtų pačiam būti praeiktam ir atskirtam nuo Kristaus vietoj savo brolių, tautiečių. ..."

Nors sunkios nuodėmės, kaip rodo praktika, anksčiau ar vėliau atneša kančią ir liūdesį, tačiau yra daug liūdesio ir dėl grynai gamtinių priežasčių. Tai sunkios mūsų ar artimųjų ligos ir jas lydinčios įvairios kančios, mums artimų asmenų mirtys, nelaimingos meilės ir moterystės. Tas sunkias gyvenimo naštas ir bandymus turime ir galime pakelti, artimųjų paguodos remiami ir stiprinami. Religinės priemonės padeda (kitiems mažai padedant) paguodos susirasti. Tačiau beviltiškas pasidavimas liūdesiui yra nekrikščioniškas, nes toks liūdesys, anot Šv. Rašto, yra blogybė, net gali virsti nuodėme, jei nieko nedarome tam liūdesiui palengvinti ir įprasminti.

Šv. Raštas apie liūdesį. Šv. Rašte liūdesiui atstovauja "Jeremijo Raudų" knyga. Tai skaudūs ir dramatiški, liūdesio padiktuoti, nusiskundimai dėl žydų tautos masinio ištrėmimo, dėl užkariautojų babilonie-

čių Jeruzalės sunaikinimo VI šimtmetyje prieš Kristų.

Patarlių knygoje (25,20) randame sakinį: "Žmogaus nuliūdimas kenkia širdžiai". Čia turima galvoje susigraužimas, kuris ir šiandien laikomas širdies ligų priežastimi.

Arkiv. J. Skvirecko išversto Šv. Rašto "Eklezinėje" knygoje (kiti ją vadina *Ekleziastiko* arba *Sirako* knyga) kelis kartus kalbama apie liūdesį ir liepiama su juo kovoti: "Varyk nuo savęs liūdnumą, nes liūdnumas užmušė daugelį ir nėra jame naudos" (3P,24-25). Ir toliau: "Nuliūdimas greitai atveda mirtį, nusmeltkia jėgas, ir širdies liūdnumas sulenkia sprandą" (38,19).

Stipriausiai liūdesys paliečiamas Naujajame Testamente, kai evangelistas Matas kalba apie Viešpaties maldą Alyvų darže, kančios išvakarėse: "Mano siela mirtinai nuliūdusi. Likite čia ir pabudėkite kartu su manimi" (26,38). Tuos Viešpaties skundo žodžius mini ir Morkus (14,32), o netiesioginė užuomina yra ir Luko evangelijoje (22,44). Lukas dar pridėdą ir šiuos žodžius: "Jam apsiireikė iš dangaus angelas ir jį sustiprino" (22,43). Ši Viešpaties liūdesį lyg ir atbaigia bei vainikuoja tragiškiausi jo šauksmo ant kryžiaus žodžiai: "Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?! (Mt 27,46). Šiuos nukryžiuotojo Viešpaties žodžius pakartoja ir Morkus savo evangelijoje (15,34).

Šiuos skaudžiausius Viešpaties žodžius ir jo liūdesio priežastis svarstydami, Šv. Rašto nagrinėtojai ai ir aiškintojai, ypač mistikai, įžiūri juose Viešpaties, kaip žmogaus, mirties baimę ir todėl jo prašymą, kad mokiniai drauge su juo budėtų ir taip palengvintų tą sunkią jo gyvenimo valandą. O mistikai toje artėjančioje kančioje mato jį, pasaulio nuodėmių apsunkintą, tartum Tėvo atmestą, tą tamsią naktį ant kryžiaus išgyvenantį, tačiau iš meilės žmonijai visą tą baisumą priimančią, kad visi ateinančių amžių jo sekėjai kovotų su nuodėme, kuri mus atskiria nuo Dievo ir nuprasmina mūsų gyvenimą. Tas jo švenčiausias, prasmingiausias liūdesys visais amžiais lydi jo sekėjus.

Su eiliniu gamtiniu liūdesiu, neišvengiamu žmogaus gyvenime, reikia kovoti, kaip kovojama su liga ir nuodėme. Turėtume nepamiršti, kad liūdesys paraližuoja, žudo valią ir bet koki veiklumą, paruošia kelią dvasiniam abejingumui bei tingumui.

Paguoda liūdesyje. Kad liūdesys mūsų nenuginkluotų dvasinėje kovoje su egoizmu ir nuodėme, turime silpninti neigiamą liūdesio įtaką į mus, privalome ieškoti mus ir kitus guodžiančių dvasinių vaistų. Šv. Rašte raginama neapleisti liūdinčio: "Nepalik verkiančių be paguodos ir vaikščiok su liūdinčiais" (Ekli 7,38). Kadangi jau matėme, jog Šv. Raštas laiko liūdesį gyvyvei pavojinga liga, tai liūdintį guosti reiškia jį gydyti, kiek galima su juo palaikyti ryšį, kad jis nesijaustų esąs vienišas pasaulyje. Reikėtų pas liūdintį užteiti, jam paskambinti telefonu, pasikalbėti, nuoširdų trumpą laiškėlį kokia nors proga parašyti, patarti kokią nors knygą paskaityti ir pan. Kartais toks laiškėlis, kaip rašė Kafka Milenai, "gali virsti lietumi, krintančiu ant degančios galvos". Šalia šių ar kitų paguodos būdų, reikia nepamiršti ir daug kam veiksmingiausios liūdesį gydančios religinės paguodos. Ir mūsų poetas Maironis, tai suprasedamas, rašė: "Kad širdį tau skausmas, kaip peiliais suspaus, kai žmonės pabėgs ir tavęs neužstos, pakelk tada širdį nuo žemės aukščiau, o bus tau be žodžių kentėti lengviau. Ei, bėk prie galingos maldos: ramiau tau krūtinė vaitos!" Liūdesio varginamas žmogus ne kartą per maldą suartėjo su Tuo, kurį šv. Paulius vadina "mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvu, gailestingumo Tėvu ir visokios paguodos Dievu, kuris mus guodžia kiekviename sielvarte, kad ir mes galėtume paguosti bet kokio sielvarto ištiktuosius. .." (2 Kor 1,3-4). Šie paskutiniai apaštalo žodžiai, jog būname paguosti tam, kad kitus guostume; gauname, kad kitiems duotume, koks gražus krikščionių solidarumo ir artumo įsipareigojimas!

Čia noriu dar prisiminti krikščioniškos širdies rusų rašytoją W.W. Rosanov, kuris savo dienoraštyje, rašytame 1911 m., garbina Dievą Guodėją, visko įprasmino ją.

Prancūzų vertime jo išleistoje dienoraščių knygoje "L'Apocalypse de notre temps", Plon, Paris 1930 m. jis sako: "Niekada negalėčiau Dievo atsisakyti. Dievas yra tas, kurs mane labiausiai šildo... Žmogus yra skirtas ir išorinei, ir vidinei šilimai. Žmogus negali pastoviai šiaurės ašigalyje gyventi. Be saulės ir Dievo negalima išsiversiti. .. Absoliučiai neįmanoma be maldos gyventi".

Paguosti — tai kitą žmogų ir jo kitoniškumą suprasti, į jo padėtį įeiti, įžiebtį jame vilties žiburėlį, bandyti jį prikelti naujam gyvenimui, duoti pajusti kenčiančiam, kad jis nėra pasaulyje vienišas...

Apie gero žmogaus nelaimės ir liūdesio paliestai širdžiai paguodą yra rašiusi latvių rašytoja Zenta Maurina savo labai simpatinga literatūrine kūryba. Tai buvusi slavų literatūros profesorė Rygos universitete, kuri, komunistams paverigus Latviją, atsirado tremtyje.

Būdama pati nelaiminga (nuo ankstyvos jaunystės buvo lovon paguldyta polio ligos), atsidūrusi Švedijoje ir Vokietijoje, ji parašė keliolika knygų vokiečių kalba, kuriose tiek daug švelnaus krikščioniško žmoniškumo bei guodžiančių minčių. Jos knygas išleido "Maximilian Dietrich" leidykla Vokietijoje.

Anot jos, "didelio ir švaraus žmogaus, daug kentėjusio ir kančią nugalėjusio, artumoje lengviau kvėpuojame, ir kančia darosi ne tokia skaudi. Yra tikrai guodžiančių knygų, bet švelniai užjaučiančio žmogaus rankos paspaudimas duoda daugiau negu knygų tomų" (Z. Maurina, "Denn das Wagnis ist schoen").

Tokią iš vienos lietuvaiteės tremtyje sulauktą paguodą Maurina prisimena savo knygoje "Die Weite Fahrt", kurioje komunizmą ji vadina "pansatanizmu". Ji pasipasakoja apie savo pažintį su viena lietuvaite, heroiskai dalyvausia tautinio darbo pogrindyje Kaune, kurią ji vadina Tosia. Ji taip apie ją rašo: "Kai Tosia nusišypsodavo, atrodydavo, kad šypsosi jos skausmas... Gėlės jai buvo pasiuntiniai iš amžino grožio pasaulio. Ji kartą man pasakė: 'Gėlės — tai

angelai, kurie žemėje liko, kad žmonės nepamirštų, kas yra tikras grožis'. Man atrodė, kad Tosia tartum brangakmenius man dovanojo. Nieko man taip nereikėjo, kaip tos mažos, tylios būtybės, to seseriško žmogaus, dailiais juodais plaukais ir liūdnomis akimis, kuriose šypsojosi skausmas... Ji padarė mane taip turtingą, taip turtingą..."

Maurina pasisako nežinanti tos lietuvių tės likimo. Ar tas susidūrimas su Tosia nerodo mums, kad žmogus žmogui ir be pagundos žodžių gali būti paguoda, kad ir dideliame liūdesyje gali akys šypsotis ir savo šypsniu guosti bei gydyti liūdintį artimą?!

Svarstydamą apie įvairias kančioje pagundos galimybes, Z. Maurina dar pasisako: "Nesuskaitomų dovanų esu gavusi iš tų gyvenimo kelyje sutiktų asmenų. Tarp tų dovanų buvo ir gėlių, kurios, nors ir gražiausios, nuvysta. Ilgiau šviečia laiškas, žydi eilėraštis, bet nenuvysta ir neišdildomas yra tos ašaros, kurias kai kas su tavimi ir dėl tavęs yra liejęs. Didžiausia, ką žmogus pajėgia, — tai dalyvauti kito buvime, drauge kenčiant ir drauge tai išgyvenant... Žmogus gali žmogų iš pragaro išgelbėti, bet gali ir jo gyvenimą pragaru paversti" ("Denn das Wagnis ist schoen").

Nelaimė — tai dvasios rūdys, kurias paguoda nuvalo. Kaip dangus, taip ir širdis turi savo audrų ir tamsių debesų, kuriuos paguoda prablaivo. Išsikankinę, susirūpinę ir nuliūdę, dažnai atsigauname mums artimo žmogaus gerų žodžių pavėsyje. Nenuostabu, kad nuliūdę pagundos žodžio išsiilgstame, nes ir mūsų Viešpats, Alyvų darže kentėdamas, pas savo mokinius pagundos ieškodamas, priekaištavo, juos miegančius rasdamas (Mt 26, 37-40). Jis priekaištavo, nes liūdintiems pagundą palaiminimų kalne žadėjęs (Mt 5,4), patsai jos nesulaukė.

Negalima prisiminti mūsų liūdinčios tautos, liūdėjusios 120 metų po rusų carų jungu, o dabar jau daugiau kaip 40 metų liūdinčios rusiško komunizmo vergijoje. Kai, rašydamas šį straipsnį, perskaičiau Šv. Rašte Jeremijo Raudas, nustebau, koks ati-

Antanas Tamošaitis.

tikimas mūsų dabartinės tautos padėties Lietuvoje. Kokie liūdni gyvenimo sugriovimo, gyventojų ištremimo faktai. Šalia Nepriklausomybės dokumento skaitymo, minėdami Vasario šešiolikąją, galėtume skaityti ir Jeremijo Raudas.

Liūdesys taip yra įsisunkęs į mūsų tautos dvasią, į jos liaudies dainų melodijas, įsikūnijęs Rūpintojėlyje... Šiandien kiekvienas padorus lietuvis negali neliūdėti, prisimindamas Afganistane žūstančius mūsų jaunuolius, mūsų brolius ir seses, mirstančius koncentracijos lageriuose ir persekiojamus savo tėvynėje. Šiandien negalime išivaizduoti lietuviško patriotizmo, nenuspalvinto šiuo šventuoju liūdesiu.

Leon Bloy, prancūzų rašytojas, radikalus katalikiškos krikščionybės atstovas, vedęs pasaulietis, daugelio prancūzų intelektualų dvasios tėvas, kurio raštais ir krikščioniška asmenybe susižavėję, savo gyvenimą įprasmino ir Jokūbas bei Raissa Maritenai, savo žymiausią autobiografinę knygą "La Femme Pauvre" baigia šiuo sakiniu: "Yra tik vienas šiam pasaulyje liūdesys — kad nesame šventieji!"

65. NESUPRASTA MALONĖ

"Jėzus pažvelgė į jį ir pasakė: 'Tu esi Simonas, Jono sūnus, o vadinsies Kefas' (tai reiškia: Petras — 'Uola')".

Žmogaus susitikimas su Kristumi nėra be pasekmių. Bet mūsų susitikimas su Kristumi dažnai būna pergyvenamas taip, lyg nebūtų jokių pasekmių. Mes sužinojome apie Kristų, bet jis mums pasilieka nereikšmingas šalia mūsų ekonominių, mokslinių ir kitokių pažinčių. Atrodo, kad Kristus mums nieko nekeičia. Tai reikštų, kad ši pažintis yra nereikšminga.

Simono susitikimas su Kristumi turėjo veiksmingų padarinių. Kristus pakeitė jo vardą Petru. Tuo būdu jis šio žmogaus gyvenimui davė visiškai naują kryptį. Šiuo kartu mes ne tiek domėsimės, ką šis vardo pakeitimas reiškia Bažnyčiai, bet ką jis reiškia pačiam Simonui-Petrui.

Netenka abejoti, kad Petras šio įvykio prasmės tuo momentu nesuprato. Tos prasmės, atrodo, jis gerai nesuprato ir iki savo gyvenimo pabaigos, bent taip, kaip mes dabar jį suprantame visos Bažnyčios istorijoje. Be abejo, jis suprato, kad čia yra tam tikra malonė, galbūt koks nors uždavinys, galbūt tam tikras išskyrimas iš kitų, tačiau, ką jis iš tikrųjų reikš net jo paties gyvenime, jis negalėjo žinoti. Jis negalėjo suprasti, į kokią padėtį jį pastato šio vardo pakeitimas visos žmonijos istorijoje. Bet panaši padėtis yra ir su visomis Dievo malonės gavimo valandomis. Ir mes, kai susitinkame su Kristumi ir gauname jo malonę, nesuvokiame nei tos malonės pločio, nei gylį, nei pobūdžio.

Tarp mūsų ir Petro gaunamos malonės iš tikrųjų nėra toks didelis skirtumas. Ypač tas skirtumas mažėja, jeigu mąstome apie amžinąją laimę. Petras nesuprato savo malonės didumo istorine prasme; mes nesuprantame savo malonės biografine prasme. Petras gavo jam skirtą Dievo malonę, ir mes gauname sau skirtą Dievo malonę. Abi

malones galime aptarti bendru pasakymu, būtent: turėti tam tikrą vaidmenį žmonijos susitaikymo su Dievu procese. Jei Petras, būdamas žemėje, nesuprato savo malonės apimties, dėl to nesisitebėkime, kad ir mes nesuprantame savo malonės apimties. Iš to supratimo trūkumo nereikia daryti per daug tolimų išvadų — nereikia manyti, kad mūsų malonė yra nereikšminga. Šiandien mes suprantame Petro malonės didingumą, tačiau pasilieiname nesupratę savo malonės vertingumo. Mes stebimės, kad Petras, nepaisant savo didelės malonės, išsigynė Kristaus jo kančios metu. Ta proga verta pagalvoti ir apie tai, kad mes gal savo malonės ir nesame formaliai išsigynę, tačiau esame ją palikę nuošalyje, šalia ar anapus mūsų suprantamų ir pažįstamų reikalų.

Nėra tikros garantijos, kad mums suteikta malonė yra visais atžvilgiais mažesnė už Petro.

Taigi kiekvienas turi savo vaidmenį Bažnyčioje. Dėl to ir mes į savo malonę, gauname iš Jėzaus, neturime žiūrėti kaip į kažką maža ir nereikšminga. Niekas nežino, ką Dievas teikia tiems, kurie jį myli.

66. NELAUKTAS ŽMOGUS

"Dar kitą dieną, išvykdamas į Galilėją, Jėzus sutiko Pilypą ir jam tarė: 'Sek paskui mane!'"

Yra lietuviškas priežodis: "Išlindo, kaip Pilypas iš kanapių". Kokios kilmės yra šitas pasakymas, sunku žinoti. Lietuvoje mes nežinojome, kad kanapės yra svaigalų turįs augalas ir kad žmogus, užmigęs kanapėse, galėjo iš jų išeiti, kaip nežinąs iš kur. Pilypo pakvietimas į apaštalus yra taip pat toks staigus. Savo istoriją turi Jono, Andriejaus ir Petro pakvietimas į apaštalus, bet Pilypo pakvietimas istorijos neturi. Ar čia iš tikrųjų yra neparuoštas pakvietimas, ar tik paruošimas nebuvo žinomas evangelijos rašytojui? Tiesą sakant, tą paruošimą liudija sekanti 44-to jį eilutė, kur sakoma, kad

Pilypas buvo iš Andriejaus ir Petro miesto Betsaidos.

Iš tikrųjų mums šiuo atveju rūpi ne tiek tai, ar Pilypo pakvietimas tikrai buvo neparuoštas, kiek faktas, kad Kristus į savo tikinčiųjų ar apaštalų tarpą pašaukia žmones, apie kuriuos mes anksčiau nieko nežinojome ir jais nesidomėjome. Vis dėlto jie ateina ir sėdasi šalia mūsų Dievo karalystėje. Kartais tas jų atsisėdimas šalia sukelia nemaža triukšmo. Man pačiam teko kartą matyti vienoje bažnyčioje, kad tame suole, kur atsisėdo tamsios spalvos vyras su žmona ir būriu vaikų, niekas šalia jų neatsisėdo, nors bažnyčia buvo perpildyta, o tie visi juodieji buvo labai švariai apsirengę.

Taigi Bažnyčioje iškyla svetimumo klausimas. Jis yra didelis, komplikotas ir nelengvai išsprendžiamas. Jis ypač yra aštrus tuose kraštuose, kur žmonės yra susiorganizavę klanais. Jie šalia savęs nenori turėti kitokio elgesio ir kitos kultūros žmogaus.

Seniau ta problema buvo labai ryški tarp asmenų, kurie yra išskirtino luomo, ir tų, kurie tam luomui nepriklauso. Dar ir šiais laikais kai kur yra labai ryškus skirtumas tarp tų žmonių, kurie save vadina inteligentais, ir tarp tų, kurie tokiais nelaikomi.

Tačiau kartais toks "Pilypas iš kanapių" krikščionijoje vaidina labai teigiamą vaidmenį. Jų pradininkas yra apaštalas Pilypas. Iš Ap. Darbų (8,26-39) žinome, kad jis kažkaip nenatūraliai atsirado prie kelio, kuriuo važiuo Etijopijos valdininkas, kurį jis pakrikštijo. Tokių pilypų, kurie suvaidina didelį vaidmenį krikščionijoje ir kurie yra atsiradę kažkaip neparuoštai, visuomet atsiranda. Tokiu pavyzdžiu gali būti šveicaras Eretas, nei iš šio, nei iš to atsiradęs lietuviškoje visuomenėje ir čia labai efektyviai atstovavęs moderniajai krikščionybei.

Apaštalas Pilypas ir savo atsiradimu, ir veikimu Bažnyčioje mums sako, kad tokių staigmenų krikščioniškame gyvenime negalime išvengti. Kristus vis pakvies į mūsų tarpą tokių asmenų, kurių mes nepažįstame ir gal nenorime pažinti. Taip, pavyzdžiui, lietuvių ateivių atsiradimas Amerikos lietuvių visuomenėje buvo toks "Pilypas iš ka-

napių". Jis ne vienu atveju sukrėtė senąją JAV lietuvių visuomenę, šaukdamas ją tokiems uždaviniams, kurie jiems iki tol nebuvo savi. Arba štai vėl Dievo apvaizda atvedė į Lietuvą rusus, kad jie pažintų Vakarų krikščionybę ir daug ką iš jos pasisavintų.

Ir apaštalui Petruui nebuvo labai smagu, kai iš šalies atėjęs apaštalas Paulius pradėjo veikti Bažnyčioje, nepaisydamas senų papročių ir išileisdamas į ją naujus žmones, su kuriais ir jis pats turėjo nemaža vargo.

67. TARPTAUTINIO BENDRADARBIAVIMO KAINA

"Pilypas buvo kilęs iš Betsaidės — Andriejaus ir Petro gimtojo miesto".

Jonas (12,20-23) rašo: "Tarp atėjusių per šventes Dievo pagarbinti buvo ir graikų. Jie kreipėsi į Pilypą, kilusį iš Galilėjos miesto Betsaidos, prašydami: 'Gerbiamasis, mes norėtume pamatyti Jėzų!' Pilypas nuėjo ir pasakė Andriejui, paskui jie abu — Andriejus ir Pilypas — atėję pranešė Jėzui. O Jėzus jiems tarė: 'Atėjo valanda, kad būtų pašlovintas Žmogaus Sūnus'".

Galbūt Pilypo vardas, kuris yra graikiškos šaknies, galėjo šiems svetimšaliams atrodyti tinkamas tarpininkas su Jėzumi. Bet mums šiuo momentu ne tiek svarbus Pilypo tarpininkavimas kitoms tautoms, kaip Jėzaus laikysena. Jo laikysena yra labai įdomi šio sudėtingo reiškinių atžvilgiu. Jis neišskėtė lengvai rankų šiems naujiems ateiviams priimti su malonia šypsena, bet pradėjo kalbėti lyg ne į temą. Užuoat atsakęs į apaštalų tarpininkavimą, jis pradėjo kalbėti apie savo kančią. Atrodo, tarsi jis norėjo pasakyti, kad, norint tuos apaštalų siūlomus žmones priimti, jam reikia ne paprastai išskėsti rankas jiems apkabinti, bet reikia jas išskėsti ant kryžiaus. Jeigu norime čia matyti teigiamą Kristaus atsakymą į apaštalų tarpininkavimą, o kitoks atsakymas, rodos, negalėtų būti, tai reiškia, kad jis yra pasirengęs juos priimti tik savo kančios dėka. Svetimų žmonių noras susitikti su Kristumi buvo iš tikrųjų Kristaus pagarbimas. Tačiau ne tokiam pagarbimui jis dabar ruošėsi. Jis ruošėsi tokiam pagar-

binimui, kuris atidarys platesnes pagarbinimo duris.

Toliau Jėzus jiems kalbėjo: "Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jei kviečių grūdą nekris į žemę ir neapmirs, jis pasiliks vienas, o jei apmirs, jis duos gausių vaisių. Kas myli savo gyvybę, — ją pražudys, o kas nekenčia savo gyvybės šiame pasaulyje, išsaugos ją amžinajam gyvenimui. Kas nori man tarnauti, tegul seka manim: kur aš esu, ten bus ir mano tarnas. Kas man tarnaus, tą pagerbs mano Tėvas" (Jn 12,23-26). Atrodo, kad tai yra atsakymas ne tik kitataučiams, bet ir jų tarpininkams. Mes dabar paprastai Kristaus kryžių vadiname auka, bet Kristus čia taip jo nepavadino. Jis tai pavadino žmogaus išaukštinimu, kuris ateina per jo mirtį. Dėl to ir tie, kurie nori tarpininkauti šiam žmogaus išaukštinimui, turi eiti panašiu keliu. Koks nors kelio sutrumpinimas nėra galimas.

Pagonys, kurie prašė tarpininkavimo, buvo graikai (Jn 12,20). Vėliau graikai įsijungė į Kristaus pasiuntinybę. Jų įnašas krikščionybei jokių būdu nėra pasyvus. Jie čia atėjo su savo kultūra ir filosofija, kuri įvairiomis formomis yra gyva krikščionijoje iki šiol. Bet tai neįvyko nei lengvai, nei staigiai. Tam reikėjo daug tarpininkų, kurie turėjo panešti daug kryžių. Tam tikra prasme ir graikiška kultūra turėjo mirti, kad paskui prisikeltų naujam krikščioniškam išaukštinimui. Į tuos apaštalo Pilypo pokalbininkus mes galime žiūrėti, kaip į pirmūnus būsimų graikiškų aukų, kurios buvo sudėtos krikščionijai.

Įsimąstymas į šią Kristaus laikyseną naujos kultūros atžvilgiu mums duoda atsakymą ir į mūsų problemas, susijusias su kultūriniais skirtumais. Taip ir negrų klausimas JAV krikščioniškoje visuomenėje turi pereiti kryžiaus kančios kelią.

68. SUGEBĖJIMAS ATPAŽINTI DIDELIUS DALYKUS GYVENIME

"Pilypas sutiko Natanaelį ir sako jam: 'Radome tą, apie kurį rašė Mozė Įstatyme ir pranašai. Tai Jėzus iš Nazareto, Juozapo sūnus'".

Pilypas iš tikrųjų yra didelis žmogus, didelis apaštalas ir didelis atradėjas. Štai jis naujam žmogui Natanaeliui paskelbia Kristų. Ir tai padaro tokiu tvirtu, neabejotam būdu, kuris nepalieka vietos jokiems svyravimams. Šiais laikais mes visi esame pasidarę abejotojai: ir tie, kuriems apaštalauname, ir tie, kurie apaštalauja. Abejonė yra pasidariusi filosofiniu klimatu, kuriam šiandien vyksta Dievo ieškojimas ir suradimas. Pilypas nėra tokiaime klimato. Jis tvirtai sako, kad rado tą, apie kurį kalbėjo Mozė ir Pranašai.

Kitas labai brangus Pilypo asmens bruožas ir, atrodo, visai prarastas krikščionijoje nuo naujųjų amžių pradžios, yra sugebėjimas rasti konkrečiame gyvenime religinį faktą, kuris yra pažįstamas tik iš idealinių šaltinių. Pilypo sugebėjimas naudotis apreiškimo šaltiniais ir juos perteikti gyvenimui yra nuostabus. Nuostabiausia yra tai, kad jis net įstatyme, ne tik pranašuose, pažino Mesiją ir jį atpažino Kristuje. Juk įstatymas gana nesimpatiskai buvo reprezentuojamas žydų visuomenėje Pilypo laikais. Tai matome iš paties Kristaus pasakymų. Jis nesivaržė kai kurių dalykų prikišti įstatymo aiškintojams. Nors jis pasakė, kad yra atėjęs ne įstatymo atmesti, bet vykdyti. Dar blogiau apie įstatymą kalbėjo ir suėjo su juo į konfliktą apaštalas Paulius. Pilypas senose įstatymo raidėse ir susenusiuose bei iš dalies iškrypusiuose papročiuose sugebėjo suprasti jų gyvąją dvasią ir pagrindinę pranašystę apie ateisiantį Mesiją ir štai jį be niekur nieko pažįsta viename konkrečiame žmoguje. Šis sugebėjimas tebėra dar tik kaip idealas krikščionijoje visuomenėje.

Mes savo metodika šiandien esame skirtingoje padėtyje. Mes nelabai vertiname senuosius liudijimus. Taip pat mes neturime didelės pagarbos dieviškajam apreiškimui. Mes esame linkę įtarti, kad dieviškas apreiškimas, jeigu jis ir yra buvęs iš Dievo, vargu ar jis mus yra pasiekęs be sufalsifikavimo. Nėra nieko blogo, kad mes gilinamės į išorines apraiškas ir iš jų stengiamės išgauti pasaulio paslaptis. Ta-

ciau Pilypas eina priešingu keliu: iš įstatymo ir pranašysčių jis gauna Mesijo vaizdą, kurį sugeba atpažinti kasdieninėje tikrovėje. Tai yra labai vertingas dvasinis procesas.

Mes esame geresnėje padėtyje negu Pilypas pažinti mūsų tarpe esančias krikščioniškas apraiškas. Jų apstu mūsų aplinkoje. Bet dažnai mes jų nematome. Mes žinome, kad Bažnyčia yra gausybės malonių tarpininkė mūsų gyvenamoje aplinkoje, tačiau dažnai matome ir svarstome tik jos blogybes. Kristaus mes nematome nei vyskupuose, nei kuniguose, nei vienuolėse ar vienuoliuose. Geriausiu atveju mes esame panašūs į Natanaelį, kuris klausė, kas gero gali būti iš Nazareto. Pilypą mes šiandien sutapatintume su naivumu. Gal dėl to Pilypo vardas šiais laikais nėra populiarus. Jis buvo populiariesnis tik Viduramžių pabaigoje ir Naujųjų amžių pradžioje Ispanijoje, kur nemaža karalių buvo pakrikštyta Pilypo vardu. Jų buvo ir Prancūzijoje. Tačiau vėliau susidomėjimas šiuo vardu išnyko.

Sunku tikėtis, kad mūsų laikai susidomėtų Pilypo metodika ir Bažnyčios įstatymuose bei politinėje krikščioniškoje galvosenoje atpažintų tą dievišką žmogiškumo idealą, kurs yra Kristus. Įstatyme atpažinti Kristų šiandien yra sunku. Tai galima pasakyti ir apie vienuolišką gyvenimą. Tačiau ir įstatymuose gali slypėti Kristus, kaip tai pastebėjo Pilypas.

NESIŽVALGYTI ATGAL

CHIARA LUBICH

"Nė vienas, kuris prideda ranką prie arklų ir žvalgosi atgal, netinka Dievo karalystei" (Lk 9, 62). Tuos žodžius Jėzus pasakė vienam, kuris sakė seksiąs paskui jį, tik pirma norėtų atsisveikinti su namiškiais. Tai buvo jo vienintelė sąlyga, tikriausiai padiktuota gero elgesio ir šeimyniško įsipareigojimo normos: grįžti namo ir pasakyti šeimai sudie. Bet toji sąlyga Jėzui netiko, ir jis ją atmetė. Jėzus čia matė paslėptą nenorą aukotis ir net menką dėmesį karalystės

platinimui. Todėl tuos žodžius jis ir pasakė.

Toks Jėzaus pasakymas pirmiausia gali sukelti mums sąmyšį. Norėdami suprasti tikrąją to pasakymo prasmę, turime jį svarstyti kontekste, kuriame jis apie tai kalba. Tais laikais, kaip komentatoriai aiškina, eiti atsisveikinti su namiškiais reiškė daugiau, negu tik pasakyti trumpą sudie. Normaliai reikėdavo užtrukti ilgiau, kad būtų galima sutvarkyti visus išvykstančio reikalus, kaip nesibaigiančias diskusijas palikimo klausimais ir panašiai. Toks asmens grįžimas galėtų slėpti savyje ir tam tikrą prisirišimą prie žemiškų turtų ar ypatingą rūpestį išgauti pritarimą tam pasirinktam naujam gyvenimui. Taip pat tokiomis aplinkybėmis apsisprendimas sekti paskui Jėzų, veikiant žmogiškam prisirišimui bei emocijoms, galėtų sukelti vidinį sumišimą.

Toks galvojimas Jėzaus akyse reiškia, kad asmuo nesuprato to visiško karalystės naujumo, kurį jis į šią žemę atnešė. Čia jis aiškiai nori pabrėžti, kad jo karalystės didingumas ir reikalaujanti realybė šaukia apaštalus kategoriškam apsisprendimui.

Toks apsisprendimas nepalieka vietos atidėliojimui ar kokioms nors deryboms, nors tai būtų ir skaudu, taip pat nekreipia dėmesio, jei kam atrodytų, jog einama iš ribų, prarandant sveiką nuovoką. Tik tokį apsisprendimą turint, įmanoma bendradarbiauti su Jėzumi, statant tą naują pasaulį, kurį jis norėjo įkurti žemėje.

Griežtai kalbant, tie Jėzaus žodžiai taikomi tiems, kurie nori sekti paskui jį, skelbdami Evangeliją. Bet jei mes jau supratome jų reikšmę, kaip čia svarstėme, tai tas sakinyss gali būti lengvai suuniversalintas, pritaikant kiekvieno tikinčiojo gyvenime. Kaip pradžioje apaštalų buvo laikomas asmuo, kuris, palikęs viską, net ir materialines gėrybes, sekė Jėzų, skelbdamas karalystę, taip ir tie, kurie seka paskui Jėzų, gyvendami pagal jo žodį, gali būti laikomi Jėzaus mokiniais.

Dėl to čia mąstomi Jėzaus žodžiai skiriami visiems be išimties: kunigams ir pasauliečiams, vienuoliams vyrams ir moterims, vedusiems ir pavieniui gyvenantiems,

jauniems ir seniems, paprastiems piliečiams ir valdžios pareigūnams ir t.t.

Svarstomą sakinį suprasdami ir bent kiek patyrę, mes galime matyti, kokią nuostabią ir radikaliai naują revoliuciją Jėzaus meilė atnešė į žemę. Jėzus atėjo padėti visiškai naujus pagrindus žmonių santykiams: tarp vyrų ir moterų, vyro ir žmonos, tėvų ir vaikų, mokytojų ir mokinių, darbininkų ir samdytojų, piliečių ir politinių vadų, tarp rasių, etninių grupių ir tautų. Jėzus norėjo įvesti naują socialinę tvarką, paremtą teisingumu, pagarba ir tikru broliškumu. Jis norėjo duoti mums tikrą ramybę, tą dievišką ramybę, kurią tik jis gali duoti, individualiai ir kolektyviai. Kad taip galėtų būti, mes turime sekti paskui jį, nors pradžioje mums ir atrodytų, jog jis yra labai reikalaujantis. Mes turime gyventi pagal jo žodį, būdami ištikimi savo pašaukimui. Tie žodžiai kalba mums apie radikalizmą, ryžtingą apsisprendimą. Tokio atsakymo Jėzus iš mūsų laukia.

Jei mes supratome jo Evangelijos naujumą ir grožį, galėsime pastebėti, kad didžiausias kontrastas jai yra nenoras aukotis, abejingumas, neapsisprendimas, dvasinė tinginystė, kompromisų ieškojimas. Mes visi ieškome to, kas visiškai mus patenkintų. Žinoma, daugelis mūsų yra įsitikinę, kad tai galime rasti tik pas Jėzų: tik jis turi tikrus sprendimus. Bet čia glūdi sunkenybė: vienu ir tuo pačiu metu mes norime ir nenorime tą žingsnį žengti. Vienu atveju mes norime mylėti Jėzų, kitu — norime derėtis su juo, kad sutiktų su mūsų prisirišimais, mūsų lėtumu, pusėtinumu. Mes norėtumėm sekti paskui jį ir kartais žvalgytis, žengdami porą žingsnių atgal ir tik vieną pirmyn.

Tokia galvosena Jėzui nepriimtina. Ji yra diametraliai priešinga tikslo aiškumui ir nesvyruojančiai valiai, kuri kartais gali atrodyti griežta. Bet tos savybės yra būtinos, kad Jėzus apsigyventų mumyse, atnešdamas į mūsų vidų savo stebuklingą pasaulį, su jo džiaugsmu, gydančia malone, nuostabia šviesa, laiminančia galia.

Is anglų kalbos išvertė

Kostas Paulius

PAMOKSLAS PAMOKSLININKAMS

(„Laiškų lietuviams“ konkurse IV premiją laimėjęs rašinys)

NIJOLĖ GRAŽULIENĖ

Ne noras išdrožti pamokslą paskatino imtis nagrinėti šią temą, bet džiaugsmas pasitaikiusia proga pasidalinti tuo, kas knieiti, kas bažnyčios suole besiklausant susikaupė širdyje.

Sunkus jūsų, pamokslininkų, uždavinys. Maldininkų auditorija sėdi išsižiojus. .. Na, teisybę sakant, vieni kas kartą sutinka jus su smalsumu, kiti kritiškai, tretį papratę „išsijungti“ ir prasvajoti, prasnausti arba savo reikalus, rūpestėlius pergaltvoti šiuo metu. Būtų žymiai lengviau turėti vienodę publiką: tik jaunimą, tik senelius, tik vedusius arba tik gražiosios lyties atstoves ir panašiai, o čia prieš akis purpo ir kalbėti bepradėdą mažyliai (kurie dažnai patys nori „išsireikšti“), ir besiskleidžiantys žiedai — bręstantys jaunuoliai, ir moterystės džiaugsmais bei vargais išrašytais veidais suaugusieji. Be to, dar vyrai ir moterys, mokiniai ir mokytojai, advokatai, inžinieriai, menininkai, amatininkai ir t.t., kiekvienas su savo rūpestėliais, savo lūkesčiais.

Ką mums pasakysite? Ar jūsų žodžiai kris, kaip sėklos į dirvą, ar kaip akmenėliai ant kieto kelio? Bet pažiūrėkime ir į kitą pusę: ko laukiame?

Labiau ir labiau asmeniškai pastebiu, kad laukiu tėviško Dievo žodžio. Ne proklamacinio, ne stebinančio ar drebinančio. Laukiu ir, manau, visi laukiame raminančio, guodžiančio, drąsinančio, stiprinančio, patariančio žodžio. Savaitės išgyvenimų kupini, laukiame, kad per jus Dievas *mums* kalbėtų apie *mūsų* džiaugsmus ir *mūsų* rūpesčius. Laukiu, kad anot E. Hermann, mano „sielai išaiškintų ją pačią“. Laukiu gyvo, šilto žodžio iš Dievo tarpininko, laukiu Dievo „atsakymo“ į savo klausimus.

Pamokslininko uždavinys, pagal Harry Emerson Fosdick, yra „ne tik kalbėti apie atgailą, bet įtikinti žmones atgailauti; ne tik

svarstyti krikščionybės prasmę ir galimybes, bet iššaukti klausytojuose tikėjimą; ne tik kalbėti apie Dievo galią padėti nugalėti visokeriopus vargus ir pagundas, bet sekmadieniais išleisti maldininkus namo su pergale širdyse". Tačiau pamokslų meno netobulumą dr. Fosdick palygina su bandymu pro trečio aukšto langą mėginti įlašinti į akį vaistų nesveikuojančiam ligoniui, kuris stovi ant žemės didžiulėje žmonių minioje. Jis pats meldavosi prieš kiekvieną pamokslą: "Dieve, kam nors iš dalyvaujančiųjų reikalingi mano žodžiai. Padėk man jį pasiekti". Bet manau, kad to neužtenka. Jeigu taip kalbėsime vienas, tai kada ateis mano eilė? Bažnyčioje plaka daug širdžių su didžiais poreikiais. Mums reikalingi protu ir širdimi paruošti žodžiai, reikalingas kunigiškas patarnavimas, atsižvelgiant į visas specifines problemas, tiek asmeniškai, tiek visuomeniškai. Pagal Niebuhr, kunigas turi mokėti išreikšti visos kongregacijos pagrindinius religinius jausmus ir siekimus, mokėti įrodyti, kad "krikščionybė tinka gyvenimui ir asmeniškai, ir visuomeniškai plotmėje". Kad pamokslas būtų geras, sako Hensley Henson, jis turi išpildyti keturis reikalavimus: "turi būti įdomus — arba niekas neklausys; turi būti aiškus — arba bus nesuprastas; turi būti pritaikytas prie gyvenimo — arba nieko nepaveiks; turi apšviesti ir atnaujinti dvasią — arba nieko nepasieks".

Daug pamokslų jau nebeatsimenu, bet niekad nepamiršiu pamokslo, girdėto per vieno jauno vyro laidotuves. Jis paliko jauną žmoną su mažais vaikais, o kunigas kalbėdamas vis teminėjo motinos širdies skausmą, praradus sūnų. Tiesa, motina labai kentėjo, bet dar didesnė nelaimė buvo tai jaunai išardytai šeimai, tai jaunai pasilikusiai našlei ir jos vaikučiams. Paguodos iš "Dievo žodžio" jie nesulaukė. Iš tos sakyklos aidėjo ne Dievo žodis, o to žmogaus, kuris iš savo patirties tesuprato motinos ir sūnaus ryšius, o vyro ir žmonos, tėvų ir vaikų santykiams jam trūko supratimo.

Kai kalba klebonas, tai negali nepagalvoti, kad pebigu jam: nei jam reikia iš

darbo parėjus su namų ruoša padėti, nei besikivirčijančius vaikus taikyti, nei išnervintą žmoną raminti, nei dėl vaikų naktį keltis, nei, pritrūkus pieno ar kitokių menkniekių, po krautuves bastytis, nei vaikus į mokyklą ar į pramogas vežioti, nei žolę pjauti, nei sniegą kasti... Vargeliai, kuriais dalinasi vedusiųjų poros, kurie suėda valandų valandas, jam nerūpi. Jo pareigos svarbios, didingos, daug malonesnės, garbingesnės už minėtas kasdienybės. Tad nenuostabu, kad jis ne visada "pataiko". John Bishop yra pasakęs, kad kunigas, "kuris nutolsta nuo žmonių, greit užmirš ir jų kalbą".

Antra vertus, kartais per daug stengiamasi priartėti prie pasauliečių. Ypač amerikiečiai kunigai dažnai pabrėžia savo žmogystę ir nuslopina kunigystę. Jie pripasakojo nuotykių iš savo asmeniškai gyvenimo, kuriuose jie figūruoja kaip broliai, sūnūs, dėdės ir daro, ką "paprasti žmonės" daro. Jie kalba apie tai, apie ką eilinis amerikietis kalba tą savaitę: apie futbolo rungtynes, matytus filmus, populiarias televizijos programas ir t.t., taip pat nuolat stengdamiesi įterpti humoro. Deja, dažnai tokiuose pamoksluose telinksnuojama žodis *aš*, *kunigas*, *žmogus*, o visiškai užgožiamas Dievo balsas.

Nors humoras yra labai teigiamas ir mielas dalykas, bet, per dažnai vartojamas, gali tapti neigiamybe. Kartą laukiau pagalbos susikaupti, persvarstyti savo gyvenimą, pasiruošti susitaikymo sakramentui. Amerikiečių parapijoje buvo bendras išpažinčiai pasiruošimo vakaras. Nuėjau. Kunigas pradėjo linksmai. Atrodė, kad bando visus linksmai nuteikti, pašalinti nervingumą. Bet keliolika minučių ėjo juokas po juoko! Kunigas kalbėjo ne blogiau negu koks komediantas. Kur susikaupimas, kur kaltės ar gailėsčio pajautimas? Komediantų galime prisižiūrėti televizijos programose, bet čia buvome atėję ko nors kito gauti.

Pasikalbėjus su bet kuo, pajunti jo našamą gyvenimo našą. Sekmadieniais su tomis naštomis sueiname į bažnyčią. Kaip dažnai pamokslininkas temato mūsų daugiau ar mažiau papuoštus veidus-kaukes,

o nepajėgia pastebėti ant žando nudžiūvusios ašaros ar virpančių lūpų, kai, linkėdami kitiems ramybės, patys trokštame jos paragauti. "Karas nuo ryto iki vakaro!" — taip viena paauglių motina apibūdino savo dabartinį gyvenimą. Kiek tėvų, motinų, besisielojančių savais vaikais, sekmadieniais sueina į bažnyčią! O kiek sekmadienių pamokslas būna pritaikytas jų gyvenimui? Kiek sekmadienių jaunuoliams stengiamasi atskleisti jų sielą? Kiek sekmadienių stiprybės pasisemia vienišieji ligoniai ar juos slaugantieji? Daugumas gyvenimo problemų greitai neišsprendžiamos. Sielvartas ne tik valandas ar dienas, o metų metus alina žmones. Mirus motinai, tėvui, vyrui, žmonai, sūnui ar dukrai, kiek sekmadienių neišdyla skausmas! Kiek sekmadienių pasimetusieji randa atsakymą? Kiek sekmadienių pašalinamos abejonės, pagilinamas tikėjimas? Besigrumdami su gyvenimo uždaviniais, kiek sekmadienių išeiname iš bažnyčios su pergale širdyse?

Tad laukiame iš pamokslininkų Dievo tėviško žodžio. Dievo "atsakymo". Maldaujame: "Viešpatie, tu netylėk!" (Ps82). Laukiame, kad, jums kalbant, mūsų žaizdos gytų.

KŪRĖJO DIEVO PLANAS

P. DAUGINTIS, S.J.

Ruošiamės Lietuvos krikšto jubiliejui. Šie 1986-tieji metai Lietuvos vyskupų paskelbti Sąmoningo tikėjimo metais, kad mes aiškiau ir sąmoningiau pažintume savo tikėjimą, krikštu gautą, iš tėvų ir protėvių paveldėtą. Tam tikslui Jubiliejaus religinės programos komisija paruošė atitinkamą temų ciklą. Vieną iš jų čia norime panagrinėti.

Religinės programos komisija yra nusištačiusi tas temas nagrinėti ne konferencijų ar paskaitų, bet pokalbio būdu, dalyvių pergyvenimu ir žinių pasidalinimu. Žinoma, rašinyje tai beveik neįmanoma atlikti, tačiau kviečiame skaitytojus tai daryti su

savo šeimos nariais ar draugais, arba bent pačiam vienam atsakyti į klausimus.

Tad imame pirmąją temą iš šešių pasiūlytųjų, būtent: *"Kūrėjo Dievo plano laipsniškas atpažinimas, pajuntant Kūrėjo Dievo ištikimybę savo kūriniai ir užtat pamilstant Dievą"*.

1. DIEVAS — KŪRĖJAS

Prisiminkime, kaip Kūrėjas Dievas tveria pasaulį ir mus, žmones. Paskaitykime iš Šv. Rašto, iš Pradžios knygos (1,1-30) arba Didžiojo šeštadienio liturgijos pirmąjį skaitymą. "Pradžioje Dievas sukūrė dangų ir žemę... Dievas tarė: "Teknibžda vandenyse daugybė gyvūnų, o virš žemės teskraidų paukščiai... Teišaugina žemė įvairių rūšių gyvius, gyvulius, roplius ir visokius laukinius žvėris!" Ir Dievas matė, kad tai buvo gera".

Pagalvokime, kaip trys Švenčiausios Trejybės asmenys tariasi pasidalinti savo begaline dieviška laime ir gyvenimu su kitais. Jie nusprendžia sukurti angelus ir žmones. Kaip jauni tėvai, laukdami savo pirm gimio, iš anksto tariasi, planuoja, rūpinasi, kad jų gimusiam kūdikiui būtų visko, kas reikalinga jo augimui ir džiaugsmui, taip Dievas Tėvas su kitais dviem Švenč. Trejybės asmenimis viską aptaria ir sukuria žmogui visą pasaulį su visomis jo gėrybėmis, Tada Dievas taria: "Padarykime žmogų į mūsų paveikslą ir panašumą!"

Žmogus Dievo sukurtas su medžiaginiu kūnu, kad būtų visų žemės kūrinių atstovas ir valdovas; bet sukurtas ir su nemirtinga dvasia, kad galėtų dalyvauti Švenč. Trejybės dieviškame gyvenime, būdamas panašus į vienatinį Dievo Sūnų. Antrasis Švenč. Trejybės asmuo pasisiūlo, žmogui puolus, jį atpirkti, o Šv. Dvasia — apsigyventi žmogui ir jam padėti.

Koks yra ryšys tarp Kūrėjo ir kūrinių? Kada esi patyręs Dievą, kaip savo Kūrėją? Kaip sąmoningai jungiesi į kūrimo darbą?

Galvodamas apie šiuos klausimus, prisimenu porą įvykių iš savo gyvenimo. Dievą Kūrėją kartą pajutau prie Akmenės upės. Nuėjus man vasarą į jos pakrantę,

vešliai lingavo užaugusi žolė, kvėpėjo laukinių gėlių ir liepų žiedai. Tyliai ošė medžiai ir dūzgė bitės liepose. Stebėjau ir grožėjausi — juk visas šias vasaros grožybės sutvėrė Dievas; sutvėrė man ir savo tėviška apvaizda visa tai palaiko man — žmogui!

Atsimenu, kaip kartą ankstų pavasario rytą, man dar tebesant lovoje, tėvai gretimajame kambaryje tarpusavyje kalbėjosi. Jie sutarė mane leisti į mokslus. Tikiu, kad Kūrėjas Dievas įkvėpė tą mintį mano tėvams, vos vos pragyvenantiems su didele šeima. Jie ryžosi tokiam sunkiam dalykui! Paskui Dievas padėjo jiems ir man. Tai visiškai pakeitė mano gyvenimą, pakreipė nauja, kaimiečiui vaikui beveik neįmanoma linkme.

Panašiai kiekvienas skaitytojas, kiek pagalvojęs, teatsako į anksčiau paduotus klausimus pats sau arba tepasidalina su savo šeimos nariais bei draugais. Galima pamėginti išreikšti savo padėką Kūrėjui Dievui kokia nors malda ar poezija, pvz.:

Garbė Tau, Viešpatie, už amžinąjį taką
Nuo žemės dulkių lig dangaus žvaigždžių
Ir už didybę mūsų mažų širdžių!

Arba:

Kai aš stebiu pasauli, didis Dieve,
Kurį žodžiu galingu kūrė Tu,
Kai pažvelgiu į tuos šviesius pasaulius,
žvaigždžių nesuskaičiuojamus pulkus,
Mano siela gieda Viešpačiui:
Koks didis Tu, koks didis Tu!

2. ŽMOGAUS IŠLAISVINIMAS

Kitas nuostabus, didelis Dievo Kūrėjo darbas — tai išlaisvinimas išrinktosios žydų tautos, visos žmonijos ir kiekvieno mūsų iš nuodėmės ir kitokio blogio vergijos. Apgalvokime tai, prisimindami tą istoriją ar ją paskaitydami Šv. Rašto Išėjimo knygoje. Dievas ne tik išlaisvino iš Egipto vergijos tą nepaklusnią, stabams pasidavusią, nuodėmingą tautą, bet su ja sudarė sąjungą, sandorą prie Sinajaus kalno. Jis, Abraomo, Izraelio ir Jokūbo Dievas, būsiąs jų Dievas, galingasis Gynėjas ir Globėjas, o ji —

vienintelio tikrojo Dievo garbintoja ir nuoširdi jo valios bei įstatymų vykdytoja.

Tada reikėtų mėginti atsakyti į atitinkamus klausimus:

Kada savo gyvenime esi patyręs vergiją? Kokia forma ir kokių būdų? Kur ir kokiais atvejais patyrei, kad savo jėgomis negali išsilaivinti? Nusakyk žmones varginančių vergijų apraiškas.

Aš pats, pvz., buvau pasidavęs keletui žmogiškų silpnybių. Gyvenau nusiminęs, nepatenkintas savimi ir žmonėmis. Taip pat ir dėl to, kad iš apsilėidimo nepadariau to, ką savo ribotais talentais galėjau ir turėjau padaryti. Gailėjausi, mėginau pasitaisyti, bet... Be to, norėjau būti vienuoliu, o gal ir kunigu, tačiau nedrįsau. Vis melsdavausi. Vieną vasaros naktį sapnuoju. Aš beesąs nedidelėje gražioje koplyčioje. Žiūriu į didžiojo altoriaus vitražę esantį šviesų, raudonų spalvų Jėzaus vaizdą su atverta širdimi, liepsnų apsupta. Vis žiūriu ir stebiu. Viešpaties akys lyg žvelgia į mane... ir jis ranka mostelia man. Pabundu. Džiaugiuosi. Visiškai išbudęs, galvoju: "Jeigu Jėzus man pamojo, tai Dievas atleido visas mano nuodėmes. Kristus kviečia pas save, kviečia būti jo kunigu". Vėliau supratau tai, kaip kokią Jėzaus sandorą su manimi: jis man atleidžia nuodėmes, manimi rūpinasi, o aš, jo kunigas, turėsiu rūpintis jo mylinčios Širdies reikalais — padėti jam išganyti Dievui Tėvui taip brangius vaikus, pagelbėti jam, kad jo mylimi broliai ir seserys, taip pat ir mano artimieji, gyventų kilnų, laimingą gyvenimą žemėje ir danguje.

3. KŪRĖJO DIEVO VEIKLA

Dievas Tėvas ir toliau tebekuria, ir toliau savo galybe bei išmintimi palaiko viso pasaulio kūnus ir gyvius, tebegelbsti žmoniją ir kiekvieną mūsų per savo įsikūnijusį Sūnų Jėzų Kristų, per Šv. Dvasią mumyse kuria antgamtinį gyvenimą. Tuo gyvenimu kilnina ir šventina mus. Dievas tai daro ir tiesiogiai, ir veikia per kitus netiesiogiai: per jų žodžius, darbus, įtaką ir visokeriopą pagalbą.

Paskaitykime iš Evangelijos: "Man duota visa valdžia danguje ir žemėje. Tad eikite ir padarykite mano mokinius visų tautų žmones, krikštydami juos vardan Tėvo, ir Sūnaus, ir Šv. Dvasios... Kas įtikės ir pasikrikštys, bus išgelbėtas!"

Kristaus mokiniai ir apaštalai su Dievo pagalba tai ir vykdė: skelbė Linksmąją Naujieną, mokė žmones apie Mesiją, Kristų, gerojo Dievo Sūnų, krikštijo ir gydė žmones. Palengva jie sudarė Kristų tikinčiųjų bendruomenę, pirmąją Bažnyčią. Ir dabar Dievas veikia savo Bažnyčioje, padeda ir gelbsti žmones per vyskopus, kunigus, vienuolius, seseles ir pasauliečius tikinčiuosius.

Kiekvienas tokį Dievo veikimą per kitų įtaką esame patyrę. Tad pamėginkime atsakyti į šiuos klausimus:

Kas tau yra tikėjimo pavyzdys? Kieno įtaka ar parama tau svarbi tikėjime? Kada per kitus esi patyręs Dievo veikimą, naują gyvenimą? Kas tau liudija apie Dievo Dvasios veikimą? Ar atpažįsti, kada pats tampi pavyzdžiu, paskatinimu, atrama kitiems?

Svarstydamas tokius dalykus, prisimindamas savo įspūdžius ar iš kitų girdėtus pasakojimus, pajunti, kaip Dievas rūpinasi savo kūrinių, kaip įvairiausiais būdais mums vis padeda ir veikia, kad kiti mums padėtų; kaip dirba, tvarko ir dovanas teikia, kaip myli mus darbais, parama, paguoda ir savo artumu.

Toks Kūrėjo Dievo tėviško plano atpažinimas mums ir kitiems padeda vis labiau Dievą pamilti.

■ "Šaltinis", marjonų ir Šv. Kazimiero sąjungos D. Britanijoje leidžiamas žurnalas, šiemet minės tris sukaktis: 80-tą savo gimtadienį, 60 m. nuo atgimimo Marijampolėje ir 25 m. gyvavimo Didžiojoje Britanijoje.

■ Vatikano gydytojų komisija savo posėdyje 1986 m. sausio 15 d. vienbalsiai pripažino, kad vienas išgijimas, įvykęs per arkiv. J. Matulaičio užtarimą, yra medicinos požiūriu nepaprastas ir neišaiškinamas — stebuklingas. Tikimasi, kad arkiv. J. Matulaitis ateinančių m. birželio mėnesį, minint Lietuvos krikšto 600 metų sukaktį, bus paskelbtas palaimintuoju.

Tautinio auklėjimo metodai ir priemonės šeimoje

Rūta Udrienė

Pernai rudenį Čikagoje suruoštoje konferencijoje apie tautinės sąmonės išlaikymą išeivijoje Rūta Udrienė skaitė paskaitą tema "Tautinio auklėjimo metodai ir priemonės šeimoje išeivijoje, ypač gyvenant toli nuo lietuviškų centrų". Ši paskaita buvo išspausdinta ir leidinyje "Mūsų vaikas" (1986 m., Nr. 2). Udrių šeima su keturiais vaikais gyvena toli nuo lietuviškų kolonijų, bet savo didelėmis pastangomis yra pasiekusi tai, kad visi vaikai puikiai lietuviškai kalba, moka daug lietuviškų dainų, užsiiminėja muzika ir kartais atlieka programą įvairiuose lietuvių renginiuose. R. Udrienė taip apie savo pastangas ir viltis sako: "Norėtume, kad visi keturi pasirinktų lietuviškos kelių, tačiau žinome, kad gali daugiau ar mažiau jį atmesti. Darome visa, kas bent mūsų sąžinę lietuviškumo atžvilgiu paliks ramiai ateityje", čia jos mintis perspausdiname.

R e d a k c i j a

Visų lietuviškų šeimų tikslai, manau, bus panašūs, nors pagal asmenis ir šitie skirsis. Mūsų šeimos lituanistiniai tikslai yra šitokie:

1. Išmokyti ateinančią kartą lietuviškai susikalbėti, laiškus rašyti, spaudą skaityti ir joje pasireikšti.

2. Tarpusavy lietuvių kalbą noriai vartoti, pažinti tėvynės praeitį ir dabartinę padėtį.

3. Dainuoti, šokti, išreikšti tautinę dvasią muzika, žodine kūryba ir liaudies menu.

4. Sukurti glaudų ir jaukų šeimos ratelį, kurį prisimindami, jaunuoliai panorės sukurti ir savo lietuviškas šeimas.

5. Melstis sava kalba ir mylėti tėvynę.

Lig šiol mums gan gerai sekasi, vadovaujantis šiais tikslais. Praktiškai darome šitaip:

1. Namie kalbame lietuviškai, nors yra ir pas mus sąlyginių išimčių, kaip turbūt ir visur kitur. Tos sąlyginės išimtys visada yra panašios ir apribotos.

2. Kalbos tarimą ir melodiją tenka ištiesai taisyti ir tobulinti (savo ir vaikų), ypač *t* ir *d* garsus ir pažodinį vertimą iš vietinės kalbos.

3. Kiekvienas mūsų šeimos narys nuo ketverių metų susirašinėja laiškais (arba piešiniais su tėvų įrašais) su atitinkamo amžiaus lietuviais giminaičiais bei pažįstamais ir čia, Amerikoje, ir ten, Lietuvoje, gyvenančiais bent kartą per dvi savaites.

4. Prenumeruojamoje spaudoje mes, tėvai, perskaitome mažesniesiems ir apibrėžiamė spalva vyresniesiems vaikams, pagal jų interesus, tinkamus straipsnius. Pavyzdžiui, ką nors radę apie erdvę lietuviškai parašyta, pasiūlome vyriausiam sūnui, sakdami: "Čia tau gali būti įdomu". Spaudoje dalyvaujame nuo trejų metų "Eglutės" laikraštelyje. Visi džiaugiamės, atradę savo įnašus spaudos leidiniuose.

5. Tarpusavy šeimoje besikalbant įvairiomis temomis, dažnai tenka pasinaudoti lietuviška enciklopedija ir žodynais. Kadangi nė vienas nėra visiškai tinkamas, tai įsigijome visus, kiek radome. Šias knygas laikome po ranka, kur dažniausiai susirenkame pokalbiams. Žemėlapiai kabo ant sienos prie kasdieninio valgomojo stalo. Šiuo būdu galima lengvai jais pasinaudoti. Vaikai ne retai patys juos toliau pastudijuoja. Savaime aišku, kad žemėlapiai puošia ir kambarį.

6. Krepšį lietuviškų knygelių pastatėme taip arti valgomojo stalo, kad vaikas, pavyzdžiui, belaukdamas pietų, ypač atostogų metu, gali pasiskaityti arba jaunesniam

paskaityti pasakėlę, o mes, tėvai, betriūsdami galime paraginti, paaiškinti ir pataisyti tarimą bei pasigrožėti vaikų pastangomis, atsakydami į jų klausimus.

7. Atskirai kiekvienas jaunuolis visuomet laiko prie savo lovos po vieną lietuvišką knygą, kurią mes, tėvai, jam esame padėję išsirinkti ir kurią patys pasiskaito poilsio metu arba kurios dalelę mes paskaitome jauniausiajam. Konkretaus uždarbėlio (piniginio atlyginimo) taip pat nesigailime nei už perskaitytas lietuviškas knygas, nei už užsipelnytus penketukus lituanistinėje mokykloje gale semestrų.

8. Dar apie skaitymą. Pati virtuvėje laikau po vieną sunkesnę, bet tinkamą knygą kiekvienam vaikui. Pvz., "Jaunystės maršą" keturiolikmečiui. Mintys nelengvos, bet naudingos ir atitinkančios jo amžių. Pastebėjusi kurį vaiką be užsiėmimo ir pati turėdama laisvesnį momentą, pasikviečiu tą vaiką ir paskaitau jam po vieną dalelę iš tos knygos. Noriu, kad kuo daugiau lietuvių kalbos išgirstų ir praturtintų savo lietuviškų minčių lobyną. Dažniausiai užtenka vaikui pasakyti — "galiu tau dabar paskaityti", o kartais pasiūlau ir "nugarą paskasyti". Būna ir tokių dienų, kada pasakau, kad "reikia" ateiti. Tačiau vaikams tai nėra joks sunkus darbas pasiklausyti.

9. Iš patyrimo žinome, kad televizijos žiūrėjimą reikia varžyti. Tikslas — kad lietuviškas žodis nepranyktų vaiko kasdienybėje. Mokslo metu žiūrima tik savaitgalį — tarp penktadienio ir sekmadienio, o vasarą kiekvienas pasirenka po pusantros valandos programų per dieną. Pastebėjome, kad daugiau negu tiek kenkia vaikų lietuviškam žodynui.

10. Su visais mažais vaikais dažnai dainuodavome visi kartu, ypač automobilyje. Dažnai pakeisdami žodžius, pritaikydami vardus mūsų vaikams, pajuokaudami kartu, pamilome liaudies dainas. Pradėję scenoje pasirodyti, kaip šeimyninis ansamblis, dainuojame daugiausia per repeticijas arba kiekvienas "pagal įkvėpimą".

11. Nuo pat kūdikystės mūsų vaikai dažnai klausosi lietuviškų plokštelių, gar-

Antanas Tamošaitis.

sajuosčių su muzika, dainomis, pasakomis, eilėraščiais. Vaikui yra lengva šiomis priemonėmis pačiam savarankiškai pasinaudoti — jis gali vaikišką patefoną arba nesunkų magnetofoną visur kilnoti ir įsijungti. Šis gyvo žodžio grojimas duoda visiems daug malonumo, lavina vaikų (ir tėvų) klausą, vaizduotę bei atmintį. O ką gerai pažįsta, tą ir pamilsta. Vaikų močiutė jiems asmeniškai įrašo į juostelę pasaką ir kitokios tautosakos. Tai ypatinga dovana mūsų jaunimui. Vakaraus, jau sugulę į lovas, klausosi "Milžinkapio apysakos", "Žirninio Jono" pasakos ir įvairių įvairiausios tautosakos.

12. Vaikams susidomėjus bet kuo, kas lietuviška, entuziastingai paaiškiname apie tautos kultūrą, geografiją, istoriją, dabartinę padėtį ir panašiai. Vadovaujamės jų pačių pateiktais klausimais. Kartais sustojame pasakoje, kad atsakytume į klausimus. Kartais užvedame giminingą temą, kurią toliau padiskutuoju su visais.

13. Mūsų antrasis sūnus yra labai žaismingas. Jam uždaviau laisvu laiku susidaryti mįslių rinkinį. Ant paprastų kietų kortelių ("index") išrašė vis po vieną ar po dvi mįsles iš turimų vadovėlių. Antroje pusėje užrašė atsakymus. Žiūriu — mėgsta tas korteles ir vis bando sesers ar brolių "galvas sukuti" su tomis mįslėmis.

Patarles ir priežodžius mokomės, kartais prisireikęs "pabaudos" už netinkamą elgesį. Kiekvienas turi po atskirą, juostele papuoštą sąsiuvinėlį, į kurį tenka rašyti po atitinkamą pamokymą, kaip daryti arba kaip nedaryti. Aš surinkau kortelėse išminčių liaudies posakių, iš kurių parenkame, ką rašyti. Vaikas tiek kartų rašo patarlę, kiek reikia, norint ją atmintinai išmokti ir mums pakartoti. Taip pat nupiešia paveikslėlį, kaip savo elgesiu tą patarlę pritaikyti. Nustebau — juk ir tas pabaudas jie vertina ir palygina tarpusavy, kieno daugiausia prirašyta.

14. Gyvendami tolokai nuo lietuviško centro (nors vasarą atgyja artima "Dainava"), šokdavome tarpusavy su mažais vaikais. Dabar vyresnieji šoka ir dainuoja, vai-

dina vasaros stovyklose, ko pasigedavo anksčiau.

15. Į stovyklas ir susirinkimus vežame vaikus nuo 10 metų amžiaus. Tuo laikotarpiu jiems draugai vis kur kas pasidaro svarbesni, tad jiems yra nauja ir įdomu stovyklauti. Šeimos ratelis jiems atrodo lyg susiaurėjęs, tai noriai traukia į stovyklas. Mums, tėvams, jau laikas "paatostogauti", tad, per daug nesirūpindami, jau *paūgėjusius* palydime į stovyklas. Leidžiame kiekvienam pasirinkti stovyklas ir po vieną organizaciją, tačiau paaiškiname, kas ir kur mums atrodo geriausia. Mūsų jaunimas noriai planuoja stovyklinius žygius, kuriuos įvykdys kiekvienas, pasiekęs tą stebuklingą 10 metų amžių. Jiems paaiškiname, kad stovykloje elgiamasi atsargiai ir atsakingai, kad važiuojama lietuviybės gilinimo bei lavinimo tikslu. Tol, kol jų atsakingumas yra vadovų patvirtinamas po stovyklos, jie gali ir į kitą stovyklą vykti, pasitaikius progai. Vežame, kiek tik galėdami, į visas lietuviškas vasarvietes, parodant vaikams, kiek yra tokio pasirinkimo lietuviškosios kultūros tinkle Amerikoje.

16. Lietuviškų šeimų reikalais kalbamės šeimoje nuo pat jauniausių dienų. Vaikai moka gan giliai galvoti ir mėgsta įsivaizduoti ateitį. Tačiau kalbėtis reikia paprastais žodžiais ir paprastomis mintimis, prisitaikant prie vaiko amžiaus.

17. Vaikus mokyti lietuvių kalbos turėjome visokių progų: namie, lietuviškoje mokykloje (už 80 mylių) ir "Židinio" neakivaizdinėje mokykloje. Lietuvių kalba skaityti ir rašyti pradėdame nuo 4 metų amžiaus namie, dar prieš amerikietiškąjį vaikų darželį, pasinaudodami "Gintarėlių" elementoriumi bei Švietimo tarybos išspausdintais pratimais. Taip tęsiame, kol vaikas pats užsinori prisirašyti prie neakivaizdinės mokyklos ir apsiima atsakingai atlikti mokytojo uždavinius. Jeigu gyventume arčiau lituanistinės mokyklos, siųstume jaunimą į ją. Tačiau turbūt papildytume mokymąsi neakivaizdinės mokyklos būdu. Mūsų dukra pasakė, kad šeštadieninėje mokykloje būdavo daug draugių — tai smagu, bet ir

triukšminga, o namie vienišiau, bet ramiau ir galima geriau susikaupti.

18. Namai puoštinai lietuvių liaudies motyvais ir, žinoma, atmetant kitas vertingas puošmenas. Lietuvio namai turėtų priminti senovės romuvą, šventą ažuolyną, kuriame saugoma lietuvių kultūros ugnelė. Kad vaikai pastebėtų daiktų svarbą, turi jiems būti aišku, kas tėvams yra *vertingiausia*. Ar nestovi mūsų atmintyje vaikystės kambarių paveikslai, gėlės, rankdarbiai? Norėdami vaikus išugdyti lietuviška dvasia, apsupkime juos lietuvišku menu.

Lig šiol mūsų vaikai gan gerai kalba lietuviškai, per dažnai nesipriešina klaidų pataisymams, sava kilme didžiuojasi ir supranta, kodėl svarbu gerai mokėti savąją kalbą. Laukia laiškų ir į juos noriai atsako. Susitarė aplankyti gimines Lietuvoje tuoj, kai tik suaugęs, ir jau tauposi kelionei. Domisi spauda nuo "Eglutės" iki politikos. Tarpusavy visokiomis temomis kalbasi lietuviškai. Mėgsta liaudies meną ir patys juo puošia savo aplinką. Pažįsta lietuvių tautosaką, dainas, šokius, muziką, rankdarbius.

Meldžiasi savąja kalba, ypač kalbėdami rožinį, kuriame kartojasi poterių žodžiai. Net keturmetis išmoko, nes vaikai mėgsta kartoti. Rožinio malda ypač tinka šeimai ir lietuvių tautos reikalui, nes joje katalikai atranda mokslo, paguodos bei vilties Marijos pažaduose ir Išganytojo gyvenimo paslapyse.

Mūsų prieauglis išvaidina mums pasakas, sukuria ir į juosteles įrašo radijo programėles, išbandydami savo gabumus tėvų ir giminių akivaizdoje, susilaukdami tinkamo įvertinimo. Įsijungia į vietinius etninius pasirodymus, tokiu būdu atstovaudami Lietuvos reikalams ir patys duodami savo įnašą visuomeniniam darbui, o iš publikos susilaukdami paskatinimo toliau dirbti Lietuvos naudai kultūrinį darbą. Vaikai jau yra aplankę beveik visas lietuviškas vietas: šventoves, vasarvietes, kultūros centrus, muziejus, spaustuves, knygynus, stovyklas ir kitų lietuvių gyvenvietes. Manau, kad tokiu būdu mūsiškiai pasijunta tarp savųjų, kur tik užsukame, ir tikiuos, kad jie patys

Pliusai ir minusai būti lietuviu svetur

(Jaunimo konkurse premijuotas rašinys)

Audra Kubiliūtė

Lietuvos vaikų vaikai, išmėtyti įvairiuose pasaulio kraštuose, pirmiausia turi nutarti, ar jie nori būti lietuviais, ar ne. Tai yra sąmoningas žmogaus apsisprendimas — jo nepriversi. Ar jis priklauso lietuvių tautai, ar kuriai nors kitai tautybei? Kuo jis save laiko: lietuviu, ar ne?

Apsisprendimas likti lietuviu, gyvenant svetur, yra keblus klausimas, tačiau čia jo nenagrinėsiu. Pasirinkau rašyti apie plusus ir minusus būti lietuviu svetur. Mano galvosena šiuo klausimu, manau, truputį skiriasi nuo daugelio kitų. Esu įsitikinusi, kad jeigu žmogus tik turi norą, jis gali likti lietuviu bet kur plačiame pasaulyje. Tie, kuriems lietuviybė yra sunkios pareigos našta, nepajėgs jos išnešti, kur jie bebūtų. Jie dūšaudami tik kitų entuziazmą slopins.

Suskirstyti dalykus į plusus ir minusus, atrodo, yra žmogaus tendencijos išdava rūšiuoti daiktus į gerus ir blogus. Pliusai ir minusai priklauso nuo žmogaus: vieno žmo-

vėliau bekeliaudami panašiai susieškos lietuvių.

Tikiuosi, kad lietuviškos šeimos reiksmė mūsų jaunimui yra gana aiški. Ne kiekvienam skirtas lengvas kelias, tačiau žmogus, kuris užauga, mylėdamas Lietuvos kraštą ir kultūrą, turės pakankamai žinių, kaip įvairiose sąlygose puoselėti šias vertybes, ir turbūt sugebės tą meilę perteikti ateinančiai kartai.

Audra Kubiliūtė.

gaus plusai gali būti kito minusai ir atvirkščiai. Optimistiškai ir drąsiai nusiteikusi minusai gali būti paversti plusais. Pessimistiškai į viską žiūrint, kiekvienas plusas gali būti paverstas minusu.

Noriu pateikti savo asmenišką išgyvenimą apie tuos plusus ir minusus, kuriuos pajutau, būdama lietuvaite svetur. Darbo reikalais man tenka kartais gyventi toliau nuo lietuvių, mažuose miesteliuose, Amerikos užkampiuose. Tuos savo išvykimus iš lietuvių išeivijos centro, Čikagos, laikau beveik išvykimais į svetimus kraštus. Būti lietuviu ne Lietuvoje yra lengviau tada, kai gyveni arčiau vienminčių tautiečių. Grupėje vis smagiai ir saugiau. Kai esi vienas svetur, yra lengviau asimiliuotis į verdantį tautybių mišinio katilą. Tačiau ir didelėse lietuvių grupėse, kaip, pavyzdžiui, Čikagoje, taip pat kartais nelengva — barniai ir įtampa tarp atskirų grupių kartais pilkai nudažo tą visą "lietuvišką veiklą". Daug kam visa tai nusibosta, ir jie atitolsta nuo lietuvių.

Kokius minusus esu patyrusi, gyvendama "svetur", tik trumpai paminėsiu, ilgiau žadu aptarti plusus, nes tai įdomiau ir

smagiai. Taip pat paaiškinsiu, kaip aš bandau minusus iškeisti į plusus.

Gyvendama kitur, tuoj pat pajutau, kad esu viena — nebuvo senų draugų, kurie daugiausia buvo lietuviai. Buvo truputį liūdna. Čikagoje vis būdavo kur nuvykti, ką veikti įvairiose vietose, su įvairiomis lietuvių grupėmis: tai koncertai, tai vaidinimai, tai vakaronės, tai susirinkimai ir šokiai. Buvo daug progų susitikti su kitais lietuviais (noromis, o kartais ir nenoromis). Sutinku, kad kartais tų renginių ar pobūvių kokybė nebuvo labai aukšta, bet dabar, kai jų nėra, staiga atsirado didžiausia spraga mano gyvenime. Pirmiau buvo perteklius, o dabar teko badauti. Iš kur semtis tos lietuviybės?

Visi aplink mane esantieji buvo svetimai. Nei jie žinojo, kas ta Lietuva, nei jiems tai buvo svarbu. Pastebėjau, kad mažesniuose Amerikos miestuose gyvenantys žmonės mažai tesidomi, kas dedasi kitur, įskaitant ir kitas Amerikos vietas. Tarpautiniai santykiai — jiems visai svetima, nesvarbi ir neįdomi sritis. Europa jiems galėtų būti visai kitoje planetoje. Jie tuoj pastebėjo, kad mano vardas keistas. Jis jiems kluvo už liežuvio. Jie kartais manydavo, kad "Lithuanian" yra tam tikra religija. Kiti manė, kad tai Rusijos dalis, kad lietuviai yra komunistai. Tai buvo skaudu, ypač kad didesnę savo gyvenimo dalį esu paskyrusi tokiam idealui, kurio kiti nesuprato ar manė esant visai bevertį. Turėjau apsispręsti, ar kitų nuomonės man ką nors reiškia.

Sunku, svetur gyvenant, rasti panašiai galvojančių draugų. Mes, lietuviai, visi turime bent panašią pasaulėžiūrą. Kuo bazuotis, gyvenant su kitais? Panaši tema būtų — ar galima rasti svetimųjų tarpe gyvenimo draugą ar draugę, kuris ar kuri suprastų tavo lietuviybę ir prisidėtų prie jos išlaikymo?

Kitas minusas — nebuvo su kuo kalbėti lietuviškai. Gali kartais skambinti į namus, bet, kai paštininkas pradeda nešioti sąskaitas, bandai nuo to skambinimo atprasti. Pajutau, kad mano lietuvių kalba silpnėja

— tai smūgis tiesiai į mano lietuviybės išlaikymą.

Užtenka tų minusų — nenoriu būti pesimistė. Galima rasti progų, sudaryti sąlygas, kad būtų pliusų būti lietuviu svetur.

Didžiausias pliusas yra galimybė supažindinti kitus su Lietuva, su jos padėtimi. Žinoma, daug kas priklauso nuo klausytojo, ką jis gali apčiuopti, kas jį domintų. Paminėsiu porą pavyzdžių iš savo išgyvenimų.

Kažkas minėjo, kad žydai, tie vargšai, labai nuskriausti Sovietų Sąjungoje. Aš pasakiau, kad ne tik ta tauta skriaudžiama — kitos tautos ir kitos religijos taip pat skriaudžiamos. Paklausiau, ar jis norėtų gyventi ten, kur už vaikų mokymą katekizmo gresia žmogui areštas. Kitas klausė, ar tikrai Rusijoje reikia laukti tokiose ilgose eilėse, norint apsipirkti, kaip buvo rodoma filme "Moscow on the Hudson". Paaiškinau, ką pati mačiau, kai ten buvau, kokie reikalai su kyšiais ir pažintimis.

Kad lietuvių kalbos neužmirščiau, pradėjau skaityti daugiau lietuviškų knygų. Sužinojau, kad viena miesto biblioteka giriasi turinti knygų svetimomis kalbomis. Paprašiau lietuviškų. Ir nustebau — man atgabeno visas dešimt, kurias turėjo! Turėjau progą trupučiuką supažindinti bibliotekininkę su lietuvių kalbos istorija. Kitame mieste bibliotekoje paėmiau rašytojo Budrio mokslinės fantazijos knygą. Bibliotekininkė sakė, kad tokio vardo negirdėjusi. Ir vėl progą!

Turiu porą lietuvių dailininkų paveikslų. Pas mane atvykusieji juos žiūrinėja. Vėl galiu paaiškinti ir pasigirti. Mano lentynose nemažai lietuviškų ar lietuviškomis temomis knygų. Jei svečias ar viešnia domisi, galiu, pavyzdžiui, parodyti Algimanto Kezio "Lithuania—Through the Wall".

Kitame mieste dirbau tokioje vietoje, kur viena moteris buvo ištekėjusi už lietuviu. Ji norėjo jam padaryti staigmeną — paruošti jo mėgstamą kugelį ir kitų lietuviškų valgių. Parūpinau jai informacijos, kaip gauti lietuviškų valgių receptų knygą anglų kalba.

Tad ir baigsiu savo žvilgsnį į pliusus ir minusus būti lietuvaite "svetur" (truputį kitokia žodžio prasme). Ne visuomet lengva gyventi toliau. Pastebiu, kad, grįžusi pas savuosius, labiau įvertinu tai, ką mes turime. Man nėra progos nusibosti pertekliumi, bet nėra nė kada verkti, kad mes vieni kitiems trukdome ar kad pamažu menkėjame skaičiumi ir užmojais.

Vienas lietuvis dainininkas savo plokštelėje mini, kad "visur gerai, bet Lietuvoje geriausia!" Jeigu mes negalime būti Lietuvoje, tai, svetur būdami, turime išnaudoti tas progas, kurios pasitaiko — paversti minusus pliusais, kad tų minusų kuo mažiau, siai liktų. Tereikia trupučio kūrybingumo, fantazijos sumanumo ir naujų idėjų!

Dėl ko jaunimas pradeda rūkyti, gerti, vartoti narkotikus

(Jaunimo konkurse premijuotas rašinys)

Kęstutis Gorodeckas

Daug dėmesio dabar yra kreipiama į jaunimą ir jo problemas su rūkymu, gėrimu ir narkotikų vartojimu. Jau seniai reikėjo susirūpinti šiuo klausimu. Ne visas jaunimas vartoja narkotikus, rūko ir geria, bet tie, kurie taip daro, yra reikalingi pagalbos. Jų blogi įpročiai ir blogas elgesys trukdo kitus jaunuolius ir kitus žmones, bet svarbiausia ir blogiausia — tokie jaunuoliai kenkia patys sau.

Didelę įtaką jaunimui daro gyvenamoji aplinka: draugai, užsiėmimai, mokykla ir t.t. Draugai siūlo pabandyti. Vaikas nenori atsisakyti, nes bijo, kad draugai gali dėl to jį pajuokti, pravardžiuoti, neduoti ramybės. Kiti mano, kad nėra nieko blogo rūkyti, gerti ar vartoti narkotikus. Juk kiti taip daro, ir jiems neatsitinka nieko blogo, tai dėl ko man nepamėginti? Jaunuoliai dažnai taip daro, norėdami būti populiarūs, bet nepagalvoja, kad dėl to gali atsidurti kalėjime ar kapinėse.

Blogą įtaką jaunimui daro ir televizija, kur rodomi veikėjai rūko ir geria. Jauni

žmonės yra linke sekti kitų pavyzdžiu, tad ir jie pradeda taip elgtis, kaip tie televizijos "herojai". Bet televizijoje paprastai nerodo, kiek tų gėrikų ar rūkorių pradeda kosėti, apserga ir miršta nuo vėžio.

Kai kurie pradeda vartoti narkotikus, kai nesiseka mokykloje arba susipyksta su draugais. Kiti turi problemų namie, dėl ko nors labai supyksta nusivilia, tada nori nusiraminti, vartodami narkotikus. Bet reikėtų suprasti, kad narkotikai problemų neišsprendžia, o tik jas padidina.

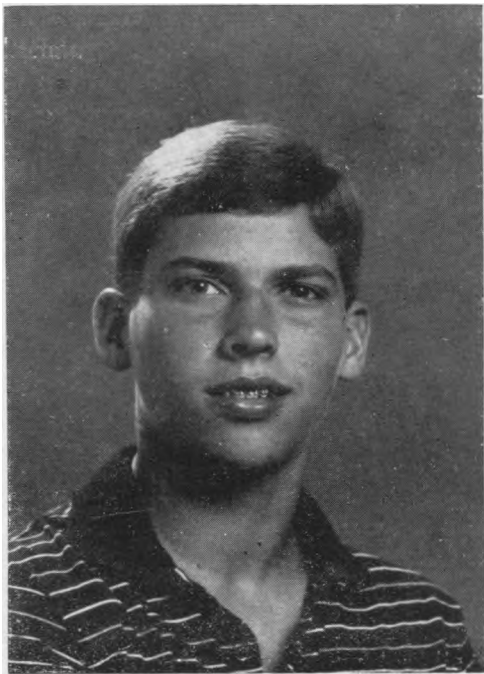
Kartais jaunimas nusivilia gyvenimu, jam viskas nusibosta, tad pradeda kvailioti, linksintis, gerti ir save nuodyti įvairiais narkotikais. Jam atrodo, kad dabar jis laimingesnis, linksmesnis, bet staiga pamato, kad atsilieka moksle, nepereina į aukštesnę klasę ir dažnai atsiduria gatvėje su blogais draugais, iš kur yra tik dvi vietos: kalėjimas arba kapinės.

Ši problema dar pasunkėja, jeigu mokykla nesirūpina savo mokiniais, jeigu jai nesvarbu, ką jie už mokyklos ribų veikia, su kuo draugauja, kaip elgiasi.

Šeimos įtaka jaunimo gyvenimui yra pati svarbiausia. Kokia bus šeimos galvosena, tokia bus ir vaikų. Jeigu šeima yra ištikinusi, kad rūkymas, gėrimas ir narkotikai yra pavojingi, jeigu šeimoje visi artimai sugyvena, tai ir vaikai persiims tėvų galvosena. Jeigu šeimai nesvarbu, ką vaikai daro, tai tikriausiai vaikams iškils šios problemos. Jeigu tėvai vaikais rūpinasi, jeigu jiems yra svarbu, kaip vaikai elgiasi, su kuo draugauja, tai ir vaikams tai pasidarys svarbu. Vaikai dar yra nepakankamai subrendę, kad galėtų visur savimi pasirūpinti, jais turi rūpintis tėvai.

Labai svarbu, kad tėvai būtų visuomet vaikams prieinami, kad jie būtų namie, kai vaikams jų pagalba reikalinga. Jeigu vaikai yra palikti vieni, tai visuomet bus didesnė galimybė, kad jie išsigalvos visokių blogų dalykų. Jiems vieniems yra nuobodu, tai tą nuobodumą gal jie mėgins pašalinti rūkymu, gėrimu, narkotikais.

Vaikus reikia laikyti pilnateisiais šeimos nariais, jie turi prisidėti prie šeimos rūpes-

Kęstutis Gorodeckas.

čių ir sprendimų. Jie neturi jaustis pastumdėliai ir niekam nereikalingi. Vaikai turi būti pamokyti, kas yra gera, sveika ir priimtina. Jeigu vaikai nežinos, kad šis ar kitas veiksmas yra blogas, tai jie mėgins jį išbandyti.

Jaunimas tik tada nuo šių minėtų blogybių bus apsaugotas ir jų nevartos, jeigu įsitikins, kad tai yra pavojinga, nesveika, kvaila ir netinkama.

■ Prel. Audrys Bačkis balandžio 19 d. Lietuvos kankinių koplyčioje, Šv. Petro bazilikoje, paminėjo savo kunigystės 25 metų sukaktį. Prel. Bačkis yra Bažnyčios Viešųjų reikalų tarybos pasekretorius. Jo jubiliejaus mišiose dalyvavo Viešųjų Bažnyčios reikalų tarybos sekretorius arkiv. Achille Silvestrini. Vatikano valstybės sekretorius kard. Agostino Casaroli, naujas nuncijus Italijoje, arkiv. Luigi Poggi, arkiv. Mantalvi ir kiti garbingi svečiai.

■ Popiežiškojo Grigaliaus universiteto, vadovaujamo jėzuitų, nauju rektorium Šv. Tėvas paskyrė kun. Gilles Pellant, Kanados prancūzų jėzuitų provincijos narį. Šiame universitete profesorijauja ir du lietuviai: kun. Paulius Rabikauskas ir kun. Antanas Liuima.

Paruošė GEDIMINAS VAKARIS

NEPANAUDOJAMI KULTŪROS RŪMAI

Jau antri metai, kaip Birštonui belieka tik svajoti apie Vilniaus akademinę dramą ir jaunimo teatrą. Dar atsitiktinai atvežamas vienas kitas spektaklis. Anksčiau Birštono kultūros rūmuose tolyginiai buvo rodomi senesnieji ir naujesnieji pastatymai. Dažni svečiai kultūros rūmu scenoje būdavo ir Kauno muzikinio teatro artistai. Birštoniečiai ir dešimtys tūkstančių poilsiautojų yra nuskriausti, o puikūs, gerai įrengti Birštono kultūros rūmai reikiamai nepanaudojami. Ne naujiena komunistų santvarkoje ieškoti, kas dėl to kaltas. Tikriausiai kažkas kažką pamiršo sutarti, pasirašyti?.. (Laisvoji tribūna. "Literatūra ir menas")

NETVARKA KOLŪKYJE

"Tiesa" net pirmajame puslapyje rašo apie Moliakalnio (Ignalinos raj.) tarybinį ūkį, kuris pasižymi didžiausia netvarka. Technikos kieme gali pamatyti naujutėlį javų nuėmimo kombainą, kuris visą žiemą išstovėjo atviraime kieme, o jo pjovimo aparatas giliausiame purve už kelių šimtų metrų. Sėjamųjų mašinų ratai taip įklimpę purve, kad reikia suabejoti, ar jos buvo panaudotos sėjai?

Ūkyje trūksta mechanizatorių — daugelį, ypač jaunimą, atbaido blogos darbo sąlygos. Mechanizatorių eiles taip pat retina ir girtavimas.

Ūkio mechanizatoriai skundžiasi, kad buitinėse patalpose neveikia dušai. Čia net šalto vandens rankoms nusiplauti nėra.

Vanduo iš čiaupų teka tik keletą valandų naktį, kai mechanizatoriai ilsisi. "Tiesa" klausia: apie ką galvojo ūkio administracija, įkurdama dirbtuves ant kalno, o vandentiekio bokštą — pakalnėje?

PABALTIJOS TEATRŲ PAVASARIO ŠVENTĖ

Taline pasibaigusios įprastinės Lietuvos, Latvijos ir Estijos teatrų šventės. "Pabaltijo teatrų pavasario" pagrindinis prizas paskirtas Latvijos jaunojo žiūrovo teatro kolektyvui už B. Brechto "Trečiosios imperijos baimė ir neviltis" pastatymą.

Du festivalio apdovanojimai atiteko ir Lietuvai. Geriausio vyro vaidmens atlikėju pripažintas respublikos nusipelnęs artistas V. Bagdonas, suvaidinęs Daukantą to paties pavadinimo Justino Marcinkevičiaus dramoje, kurią festivalyje parodė Lietuvos jaunimo teatras. Spektaklio "Daukantas" režisierė — nusipelnusi meno veikėja D. Tamulevičiūtė pelnė teatrui premiją už istorinės atminties plėtotę. ("Tiesa")

NEKREIPIAMAS DĖMESYS Į PIRKĖJĄ

"Tiesa" rašo, kad vis statomos naujos parduotuvės, plečiamos senos, įrengiama daugiau kasų, bet ne visur dirbama naujai, išradingai ir apgalvotai. Štai pavyzdžiui, kaip sutinka pirkėją maisto produktų parduotuvė Muziejaus gatvėje Vilniuje. Prekybos salėje kone visą plotą užima dėžutės su produktais. Pravažiuoti vežimėliu ar praeiti su krepšeliu galima tik vorele ir tik viena kryptimi. Jeigu kuris pirkėjas stabtelia, iš paskos einantiems tenka kantriai laukti. Nors ankšta, bet didelę prekybos salės dalį užima nenaudojami prekystaliai. Kartais perkami tik menkniečiai, bet jų negalima surasti, nes, pavyzdžiui, batų raištelių tenka ieškoti net keturiose batų parduotuvėse. Taip gaišamas brangus laikas.

500-ŲJI TRANSPLANTACIJA

Vilniaus klinikinėje ligoninėje atlikta 500-oji inksto persodinimo operacija. Inkstas buvo persodintas dvidešimt dvejų metų vaikinui. Ligonis jaučiasi patenkinamai. Šią 500-tąją operaciją balandžio 28 d. atliko

lietuviai daktarai: docentas V. Kleiza, profesorius B. Dainys, chirurgas-transplantologas V. Dzedziulis, anesteziologas R. Markauskas. Persodintas gyvas inkstas grąžino ligoniui pilnaverčio gyvenimo viltį.

Prieš šešiolika mėty pradėję inksto persodinimo operacijas, Lietuvos transplantologai jau yra pelnę sąjunginį pripažinimą. jų paruoštas metodas yra taikomas visuose inkstų persodinimo centruose. Santariškėse — Vilniuje, respublikinės ligoninės komplekse, pastatytas modernus inkstų persodinimo centras su dviem operacinėmis, didžiule hemodializių sale, diagnostikos laboratorijomis. Sudarytos sąlygos ir sukaupta patirtis leidžia ne tik persodinti organus, bet ir atlikti pačias sudėtingiausias inkstų rekonstrukcijos operacijas. ("Tiesa")

NEVYKDOMAS MIRIMŲ PLANAS

Panevėžio laidojimo rūmų orkestrantai parašė laišką "Darbo ir poilsio" redakcijai, primindami, kad ir mirti visi privalėtume ne gaivališkai, bet planingai. Antraip su yra visa orkestro premijavimo tvarka.

Pagrindinis premijavimo rodiklis — pajamų už grojimą mėnesio planas, 1500 rublių. Kad orkestrantai gautų premijas, laidojimo rūmams būtina įvykdyti buitinės realizacijos planą. Orkestrų muzikantams yra nustatyta per mėnesį groti 40 kartų po 2 valandas. Tuo tarpu orkestras pagroja vidutiniškai tik po 25 kartus. Per retai grojama, ir premijos ne visada mokamos. Vadinasi, Panevėžyje nevykdomas mirimų planas? Todėl ne visada įvykdomas ir laidojimo paslaugų planas. ("Tiesa")

IŠ ŽUVINTO DIENORAŠČIO

Žuvinas iš ledų šiemet išsilaisvino balandžio 6 d. Tik ką parskritę paukščiai pradėjo skirstytis poromis ir kelti vestuves. Visai nelauktas staigus šaltis sujaukė visą vandens paukščių buitį. Suardė šeimyninio gyvenimo ritmą. Balandžio 14 d. vėl užšalo ežeras. Gaila buvo žiūrėti, kaip gulbės slidinėja savose lizdavietėse, kaip susigūžę tupinėja laukiai, antys, dančiasnapiai, nendrių lingės. Ausotieji kragai žeme vaikščioti

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, S.J.

"GAIVIOS VERSMĖS" KALBA

Jau šešiolika metų šiame skyriuje kas mėnuo duodavome įvairių kalbos patarimų bei taisylių. Daugelis jų yra surašyta į pernai Kultūros tarybos išleistą knygą "Praktinė lietuvių kalbos vartoseną". Vis dėlto dar ne visi spėjo tais patarimais pasinaudoti — laikraščiuose, žurnaluose ir knygose vis dar knibždėte tebeknibžda rašybos bei skyrybos klaidos, vis dar pasitaiko nemaža nevartotinų žodžių bei posakių.

Dabar šiame skyriuje pamėginsime kitą metodą — panagrinėsime kokio nors leidinio kalbą. Kaip tik šiuo metu po ranka guli gražiai išleistas, įdomiai suredaguotas Kristijono Donelaičio aukštesniosios lituanistinės mokyklos metraštis "Gaivi versmė". Pavarčius metraštį, akis atsitiktinai užkliuvo už kai kurių rašybos, skyrybos ir kitokių klaidų. Skyrybos klaidų čia neminėsime, bet

nemoka, o lediniais tiltais judėti išvis negali, todėl jiems beliko tik išskristi iš Žuvinto ir ieškoti atviro vandens kitur. Sune-rimo net rudagalviai kirai, kurie nelabai paiso gamtos išdaigų. Jie smarkiai blaškėsi ir lekiojo.

Visa laimė, kad balandžio šalčiai truko neilgai. Balandžio paskutinį dešimtadienį užtelėjo šilumos banga. Gamtos namuose pasidarė miela ir jauku. Parskrido vėlyviausieji sparnuočiai. Saulė gegužyje taip užkai-tino, kad tik stebėtis reikia. Vėl gamtoje netikėtumas ir staigmena.

pažvelgsime į rašybos klaidas ir į nevartotinus žodžius.

Kursyvu pateiksime netaisyklingai parašytą ar nevartotiną žodį, skliausteliuose pažymėsime leidinio puslapį, paskui po brūkšnio parašysime, kaip tą žodį reikėtų pataisyti. Kai kur duosime ir trumpą paaiškinimą arba nukreipsime skaitytoją į „Praktinę lietuvių kalbos vartoseną“ (PLKV), kur bus galima rasti atitinkamo žodžio paaiškinimą.

išdraskyta (39) — išdraskyta (PLKV, 19).

užgesę (39) — užgesę (PLKV, 18-19).

liūdesį (39) — liūdesį.

daugyskaitos (40) — daugiskaitos.

gi (50) — o (PLKV, 23, 96).

neįdomų tiradą (50) — neįdomią tiradą.

penkeris metus (51) — penkerius metus (PLKV, 80).

pav. (51) — pvz. (PLKV, 34).

įvygdyti (51) — įvykdyti.

devynius (51) — devynis.

humoristiniai (52) — humoristiškai (PLKV, 171).

įbirėtų (52) — įbyrėtų.

spiauna (52) — spjauna (PLKV, 15-16)

atvėju (52) — atveju.

salioną (82) — saloną.

propogandininkė (89) — propagandininke.

šnabšdėsius (90) — šnabždesius.

septynių metų (91) — septynerių metų (PLKV, 80).

elgęsi (93) — elgesį.

ideja (96) — idėja.

mintinai (99) — atmintinai (PLKV, 140).

keletai mėnesių (102) — keletui mėnesių (PLKV, 125).

pabėgeliai (114) — pabėgėliai.

nervavosi (114) — nervinosi (PLKV,

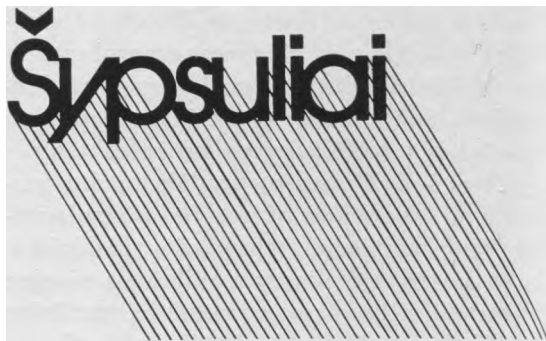
147)-
sunervuoja (114) — sunervina (PLKV,

147).
atsiekia (114) — pasiekia (PLKV, 63).

įvykkindamas (114) — įvykdydamas.

neatsiekė (116) — nepasiekė (PLKV,

63)-

Vienas pilietis sako klebonui:

— Klebone, rytoj jūs būsite bažnyčioje bus mano dukters vestuvės: ar jūs negalėtumėte pakeisti užrašo prie altoriaus?

— Bet kodėl jūs norite, kad aš tą užrašą pakeisčiau? — nustemba klebonas.

— Argi jums neaišku, klebone, juk ten parašyta: „Viešpatie, atleisk jiems, nes nežino, ką daro“...

— Girdėjau, kad baigėsi judviejų skyrybų byla. Įdomu, kaip viską pasidalinote?

— Žmona pasiėmė baldus, o aš — vaikus.

— Na, o kaip su visu kitu turtu?

— O, jį pasiėmė advokatai.

Trys škotai karštai meldėsi bažnyčioje, bet kai pamatė, kad rinkliava nebetoli, tai pašnibždomis tarp savęs ėmė kalbėtis ir tuoj tą reikalą išsprendė: vienas apalpo, o kiti du jį išnešė laukan.

Anglas ir škotas susitiko po 25 metų ir nutarė tą įvykį atšvęsti. Kai abu restorane sėdosi prie staliuko, škotas sako: „Dabar tavo eilė, nes aš paskutinį kartą restorane užmokėjau“.

Ūkininkas veža vežimą trąšų pro beprotnamį. Vienas iš stovinčiųjų prie tvoros psichinių ligonių klausia:

— Ką čia vežate?

— Trąšas, — atsako ūkininkas.

— O kur jas dėsi? — klausia toliau ligonis.

— Ant braškių, — sako ūkininkas.

kniūpsčias (117) — kniūbsčias.

žymesnis (121) — žymesnes.

griuvėsius (121) — griuvėsius.

neužilgo (127) — netrukus (PLKV,

— Tave jau seniai reikėjo uždaryti į beprotnamį,
- sako nustebęs ligonis, — mes ant braškių dedame
cukrų ir pieną, o tu — trašas!

Amerikos reporteris klausia rusų trenerį:

— Kaip jūs paruošiate tiek daug gerų bėgikų?

— Visai paprastai, — atsako rusas, — mes pa-
duodame startą tikromis kulkomis.

TRUMPAI IŠ VISUR

■ Libijos katalikų vyskupas Giovanni Martinelli, vienas įžymiausių to krašto vyskupų, yra diktatoriaus Khadafi vyriausybės uždarytas į Benghasi kalėjimą.

■ Nusizudymai jaunesnių kaip 15 m. JAV-se pastutiniu laikotarpiu padaugėjo 800%: 1950 m. tokių nusizudymų buvo mažiau negu 40, o 1985 m. jau 300. Iš viso 1985 m. JAV-se nusizudė apie 28.500 žmonių. Tokius duomenis skelbia Metropolitan Life Insurance bendrovė.

■ Tarptautinis vyskupų sinodas įvyks 1987 metais. Jis bus skirtas svarstyti pasauliečių uždavinius Bažnyčioje, visuomenėje santykiuose su dvasininkais ir kitais pasauliečiais. Taipgi bus nagrinėjamas pasauliečių dvasinis gyvenimas, jų politinė veikla, suaugusių religinis švietimas, parapinis ir šeimos gyvenimas.

■ Popiežius Jonas Paulius II planuoja antrą kelionę į JAV. Be kitų uždavinių, ta kelionė turės pagyvinti popiežiaus ryšius su ispaniškai kalbančiais Amerikos gyventojais.

■ Čikagos arkivyskupijoje kardinolui talkina 6 vyskupai padėjėjai. Arkivyskupija turi 886 kunigus, iš kurių 262 yra liguisti, pasitraukę pensijon ar išvykę kitur gyventi. Arkivyskupijos ribose darbuojasi 1031 vienuolis kunigas. Nuolatinų diakonų yra 468, seselių vienuolių 5371. Užsienio misijose dirba 14 vienuolių brolių ir 97 seselės iš Čikagos arkivyskupijos. Parapijų vyskupijoje yra 446, koplyčių 348.

■ Prancūzijoje, Cannes filmų festivalyje, geriausiu filmu rastas britų susuktasis filmas apie du jėzuitus misininkus, kurie 18-me šimtmeityje darbavosi Lotynų Amerikoje, padėdami vergams ir kitiems, kentėjusiems portugalų ir ispanų kolonialinėje valdžioje.

■ Čikagoje veikia 4 seminarijos su 1.251 seminaristu. Be to, dar yra 174 vienuolių seminaristų. Čikagoje yra 9 katalikų kolegijos ir universitetai, kuriuos lanko 30.789 studentai. Katalikai Čikagoje turi 4 gailėstingųjų seserų mokyklas, kurias lanko 944 studentės. Čikagoje katalikai turi 59 aukštesnes mo-

kyklas, kurias lanko 51.124 moksleiviai. Parapinių pradžios mokyklų katalikai turi 364 su 126.252 mokiniais. Iš valdinių mokyklų tikybos mokytis ateina 147.000 moksleivių.

■ Čikagoje katalikai turi 24 ligonines, kuriose per 1985 metus gydėsi 296.876 ligoniniai ir dar buvo ateinančių ligonių pasigydyti 380.013.

■ Kinijos komunizmo teoretikas, socialinių mokslų akademijos vicepirmininkas Žao Fusan, kalbėdamas partijos surengtame viešame susirinkime, paneigė Markso tvirtinimą, kad religija esanti tautų opiumas. Tvirtino, kad religija sudaro kiekvienos tautos dvasinės civilizacijos turtą ir dėl to religiją reikia geriau pažinti ir suprasti. Religijos įtaka svarbi visose gyvenimo srityse, jaučiama literatūroje, mene, architektūroje, filosofijoje, moralėje, tautos papročiuose. Mokslininkas Žao Fusan nebe pirma kinų išmokybė, palankiai pasisakanti religijos klausimu.

■ Vysk. Antano Deksnio 80 metų amžiaus sukaktis iškilmingai paminėta Vokietijoje. Pamaldų metu Augsburgio vyskupas dr. Stimpfe, pagerbdamas jubiliatą, taip pat kalbėjo apie sunkią Lietuvos Bažnyčios padėtį.

■ Jonas Paulius II gegužės 18 d. sulaukė 66 m. amžiaus. Gavo daug sveikinimų iš viso pasaulio.

■ Romoje, Šv. Petro aikštėje, Sekminių proga gegužės 17 d. įvyko maldos budėjimas, kuriame dalyvavo apie 100.000 žmonių.

■ Lietuvoje gegužės 21 d. mirė rašytojas Juozas Grušas, sulaukęs 84 m. amžiaus. Jis buvo katalikų savaitraščio "Mūsų laikraščio" redaktorius, 1937 - 1938 m., Rašytojų draugijos pirmininkas, yra sukūręs daug novelių, romaną "Karjeristai". Pastutiniu metu daugiau pasisventė draminei kūrybai. Valstybės teatre buvo statomos jo dramos: "Tėvas", "Adomo Brunzos paslaptis", "Barbora Radvilaitė", "Švitrigaila". Parašė daug kitų dramos ir beletristikos veikalų. Kai kurie išversti į rusų, vengrų kalbas. Yra lankęsis ir JAV-se. Yra laimėjęs keletą premijų.

■ Šv. Kazimiero gyvenimas, primenant ir partizanų bei kitus svarbius įvykius Lietuvoje, pavaizduotas "Dux Magnus" operoje, kurios libretą parašė poetas Kazys Bradūnas, o muziką sukūrė komp. Darius Lapinskas; ši opera, naujai perkurta, buvo pastatyta Čikagos Civic teatre, prie Lyric operos rūmų, gegužės 31 d.

■ Doylestone, Pa., birželio 14 d. suorganizuota didinga maldų diena už Lietuvą, drauge turint ir akademiją, tautodailės parodą, pagrindžio spaudos parodėlę. Vyriausiu šv. Mišių celebrantu pakviestas prel. Ladas Tulaba iš Romos. Iškilmės padi-

dinti atkviestas ir Apreiškimo parapijos choras iš Brooklyno bei sol. Ona Paškonienė.

■ Kard. J. Krol, Filadelfijos arkivyskupas, patvarkė, kad visoje arkivyskupijoje būtų pravesta maldos diena už Lietuvą ir kitas pavergtas Pabaltijo tautas. Kardinalas parašė specialų laišką, kurį pavedė kunigams perskaityti bažnyčiose birželio 15 d., primenant baisiuosius trėmimus.

■ Niujorko valstija, senatoriaus John D. Perry (dem. iš Rochester) rūpesčiu paskyrė 10.000 dol. paruošti aukštesniųjų mokyklų mokytojus, kad jie galėtų dėstyti ir apie komunistų sudarytą badą 1932-1934 m., kada išmirė gal apie 6 milijonus ukrainiečių.

■ Dubline, Airijoje, gaisro metu žuvo šešios Loreto vienuolijos seselės. Jos gyveno ketvirtame mokyklos aukšte. Bandžiusios iš gaisro pabėgti, bet tuo metu užgriuvęs išėjimas.

■ Šv. Ksavero kolegija Čikagoje gavo lėšų iš JAV sveikatos departamento, kad toje kolegijoje būtų ruošiamos gailestingosios seserys.

■ Šv. Jono universiteto Jamaikoje, N.Y., profesorius kun. Michael Mullen yra prezidentas trumpų bangų radijo mėgėjų organizacijos International Mission Radio Association, kuri turi 900 narių, radijo bangomis susisiekančių, nors gyvenančių 40-je kraštu. Kun. Mullen, įvertinant jo sėkmingą darbą, apdovanotas specialiu žymeniu.

■ Tomo Mertono, savu laiku buvusio autoriaus labiausiai perkamų knygų JAV-se, daugelis kalbų įvairiomis progomis buvo įrašyta į juosteles, kurios gaunamos adresu: Electronic Paperbacks, 31 Roaring Rd., Chappaqua, New York 10514.

■ Rytų Europos bažnyčioms, kaip paskelbė Vatikano radijas, įvairūs katalikų fondai pereinamais metais pasiuntė apie 13 mil. dol. paramos.

■ Zimbabvėje areštuoti du katalikų civilinių teisių organizacijos veikėjai. Vyskupai dėl to pareiškė protestą.

■ N. Sadūnaitės atsiminimų knyga pasiekė ir Vakarų Vokietijos kanclerį Kohl.

■ Vokietijoje bavare seselė Michaelė Baumann yra įsteigusi N. Sadūnaitės bičiulių grupę. Jos namams seselė neseniai išsiuntinėjo laišką, plačiau pranešdamą apie Lietuvos tikinčiųjų kenčiamą priespaudą.

■ Vatikane, minint 1100 m. nuo šv. Metodijaus mirties, buvo surengta paroda: "Trys alfabetai slavų tautoms". Toje parodoje buvo išstatyta daug senų dokumentų, raštų, parašytų trimis slavų tautų vartotais alfabetais: glagolica, kirilica ir lotynų alfabetu. Parodą aplankė ir pats popiežius.

■ Ligonys ir tie, kurie juos slaugo, yra atleisti

nuo susilaikymo nuo valgio prieš šv. Komuniją. Tik sveikiems reikia susilaikyti nuo maisto ar gėrimo valandą prieš šv. Komuniją. Vandenį gerti galima bet kada. Tokį paaiškinimą paskelbė katalikų savitrašis "Catholic Twin Circle".

■ Vatikano informacijų vadovas Joaquin Valls pareiškė, kad popiežius Jonas Paulius II tikisi geresnių santykių tarp Vatikano ir Sovietų Sąjungos.

■ Vilniaus arkivyskupijos valdytoją prel. Algirdą Gutauską popiežius Jonas Paulius pakvietė drauge su juo aukoti šv. mišias vienoje Vatikano koplyčioje. Po mišių popiežius pasikalbėjo su prel. Gutausku Vilniaus vyskupijos ir kitais Lietuvos tikinčiųjų klausimais. Pabaigoje popiežius, kalbėdamas lietuviškai, prašė perduoti linkėjimus ir apaštališką palaiminimą "brangiems Lietuvos katalikams". Tai įvyko gegužės 31 d. Prel. Gutauską į Vatikaną buvo atlydėjęs kun. Tadas Kondrusevičius. Abudu svečiai iš Lietuvos birželio 1 d. išvyko atgal į Lietuvą.

■ Lenkijoje statoma arti tūkstančio naujų bažnyčių. Bažnytinė architektūra dabar ten yra pirmaujanti. Taip skelbia "New York Times".

■ Brazilijos respublikos prezidentui balandžio 14 d. buvo įteikta Sibiro lietuvių maldaknygė.

■ Sąjūdis "Christian Leaders for Responsible Television", kuriam priklauso 1600 dvasininkų ir kitų pareigūnų, pareikalavo, kad televizijų programos 35% sumažintų rodomus prievartos veiksmus, kriminalus, seksą ir kitas profanacijas, kitaip bus paskelbtas skelbimų boikotas.

■ Gen. Vladas Mieželis, paskutinis nepriklausomos Lietuvos generolas, mirė birželio 4 d. Sun City, Arizonoje. Po pamaldų Šv. Klemenso Romiečio bažnyčioje palaidotas Šv. Onos ir Jokymo kapinėse, Sun City.

■ Šanchajaus vyskupas pagalbininkas Aloysius Jin Luxian, S.J., dabar dažnai išleidžiamas lankytis užsienyje. Spėjama, kad jis gali būti jungtis tarp popiežiaus ir dabartinę komunistų vyriausybę klusnos "Patriotinės Katalikų Bažnyčios".

■ Okupuotos Lietuvos teatre ir televizijoje buvo inscenuotos A. Vienuolio kūrinys "Paskenduole". Buvo iškreiptas, įvedant bruožų, įžeidžiančių tikinčiuosius. Dėl tų iškrepimų keletas asmenų "Literatūros ir meno" laikraštį pareiškė, kad tai buvo nutolimas nuo A. Vienuolio minties ir kad, dar būdamas gyvas, pats autorius tam nepritare.

■ JAV Aukščiausias teismas nusprendė, kad Bernaltito apskrities, New Mexico valstijoje, antspaudas, kur yra kryžius su įrašu: "Šiuo ženkle nugulėsi", nesiderina su konstitucijos nuostatu, atskiriančiu Bažnyčią nuo valstybės.

J. Pr.

“LAIŠKŲ LIETUVIAMS” KONKURSAS

600 metų Lietuvos krikšto sukakties proga skelbiame dvidešimt aštuntąjį straipsnio konkursą. Daugumas siūlomų temų turi ką nors bendra su krikščionybe, bet pridėdame vieną kitą ir kitokios rūšies temą, tinkančią ypač jaunimui.

Siūlome šias temas:

1. Ką krikščionybė davė Lietuvai?
2. Ką man reiškia būti krikščioniu?
3. Gyvos krikščioniškosios dvasios bruožai.
4. Bažnyčios reikšmė krikščionio gyvenime.
5. Krikščioniškosios dorovės pagrindai.
6. Bažnyčia ir pasaulis.
7. Lietuvių išeivijos religiniai uždaviniai.
8. Krikščioniško gyvenimo pavyzdys (čia galima aprašyti, kad ir beletristine forma, kokį nors pavyzdį, idealų krikščionių, tikrą ar fantazijos sukurtą).
9. Ar mūsų jaunimo organizacijos padeda ugdyti gyvąją krikščionybę?
10. Ar verta dalyvauti lietuviškoje veikloje ir lietuvių organizacijose?
11. Kiek įtakos turi tėvų nuomonė, pasirenkant studijų šaką, profesiją ir gyvenimo draugą ar draugę?
12. Ko dabartinis mūsų jaunimas labiausiai trokšta ir siekia?

Šiame konkurse dalyviams paliekame daugiau laisvės, griežtai neskiriami temų suaugusiems ir jaunimui. Visas temas gali rašyti ir suaugusieji, ir jaunimas, tik jaunimas turi paminėti, kad straipsnis skiriamas jaunimo konkursu. Mat jaunimui bus taikomi švelnesni reikalavimai. Taip pat paliekame laisvę ir šiek tiek kitaip formuluoti temas, laikantis čia nurodytos medžiagos.

Rašiniai turi pasiekti redakciją iki 1987 m. vasario mėn. 16 dienos. Premijoms turime 1500 dol. Premijų skaičių ir didumą nustatys konkurso vertinimo komisija, kur bus sudaryta vėliau.

EKSKURSIJA Į KARIBŲ SALAS

Kadangi šiais metais savo planuotą ekskursiją į Jugoslaviją turėjome atšaukti, tai, kad šie metai neliktų be jokios ekskursijos, nutarėme gruodžio mėn. pradžioje paplaukioti laivu po Karibų (West Indies) salas. Lapkričio 29 d. išskrisime į San Juan (Puerto Rico), o iš ten italų kompanijos Costa elegantišku Daphne laivu plauksime į šias salas: St. Maarten, Martinique, Barbados, St. Lucia, Antigua, St. Thomas. Gruodžio 6 d. vėl grįžtame į San Juan, o iš ten lėktuvu — namo.

Plauksime naktimis, o dienas praleisime nepaprasto grožio salose. Kelionės kainos priklausys nuo kajutės rūšies; užsakėme trijų rūšių kajutes: II kategorija — iš Miami 869 dol., iš Čikagos 1135 dol.; VI kategorija — iš Miami 1059 dol., iš Čikagos 1400 dol.; VII kategorija — iš Miami 1089 dol., iš Čikagos 1450 dol.

Registruotis šiuo adresu: American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Avė., Chicago, IL 60643. Tel. (312) 238-9787.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S.J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S.J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Algirdas Grigaitis, Vytautas Kasniūnas, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakarė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Telef. 312—737-8400. Nekaltai Pradėtosios Švenč. M. Marijos seserų spaustuvė. Putnam, Connecticut 06260. Metinė prenumerata — 10 dol., atskiras numeris — 1 dol.